

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Anarşizm Serisi

MÜNFERİT BAĞIMSIZLIK

Benjamin
TUCKER

Çeviri
Gökçe Metin

gece
kitaplığı

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Anarşizm Serisi

MÜNFERİT BAĞIMSIZLIK

**Benjamin
TUCKER**

Çeviri
Gökçe Metin

gece
kitaplığı

İmtiyaz Sahibi / Publisher • Yaşar Hız
Genel Yayın Yönetmeni / Editor in Chief • Eda Altunel
Kapak & İç Tasarım / Cover & Interior Design • Karaf Ajans

Birinci Basım / First Edition • © OCAK 2021

ISBN • 978-625-7319-75-1

© copyright

Bu kitabın yayın hakkı Gece Kitaplığı'na aittir.
Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz, izin
almadan hiçbir yolla çoğaltılamaz.

The right to publish this book belongs to Gece Kitaplığı.
Citation can not be shown without the source, reproduced in
any way
without permission.

Gece Kitaplığı / Gece Publishing
Türkiye Adres / Turkey Address: Kızılay Mah. Fevzi Çak-
mak 1. Sokak
Ümit Apt. No: 22/A Çankaya / Ankara / TR
Telefon / Phone: +90 312 384 80 40
web: www.gecekitapligi.com
e-mail: gecekitapligi@gmail.com

Baskı & Cilt / Printing & Volume

Sertifika / Certificate No: 47083

Anarşizm Serisi

MÜNFERİT BAĞIMSIZLIK

**Benjamin
TUCKER**

Çeviri
Gökçe Metin

gece
kitaplığı

Devletin Bireyle İlişkisi

Aşağıda Mr. Tucker'ın, 14 Ekim 1890'da Salem, Massachusetts'de her yıl gerçekleştirilen toplantıda Üniteryen Vekiller Enstitüsü önünde yaptığı konuşma yer alıyor. Konu net ve somut biçimde ele alındığından, Anarşizmi anlamaya çalışan her öğrencinin dikkatini çekebilir:

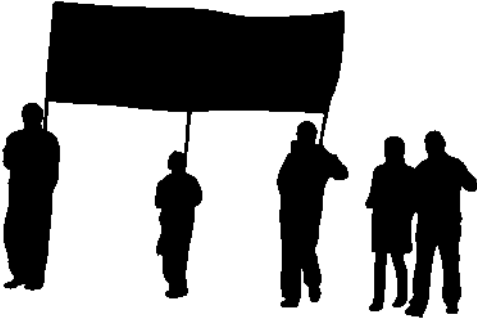
Bayanlar Baylar: Muhtemelen, bugün beni size “Devletin Bireyle İlişkisi” konulu bir konuşma yapmak üzere davet ederek onurlanmanızın nedeni, temelde, bir şekilde -gitgide politik ve sosyal yaşamın temeli olan birkaç kuramdan biri olarak anılmaya başlanan- Modern Anarşizm kuramının bir savunucusu olarak dikkat çekici hale gelmeme yol açacak biçimde koşulların bir araya gelmiş olması. Dolayısıyla, bu bağlamda, bu neslin pratikte karşı karşıya kaldığı neredeyse her sorunun ya altını çizen ya da bu

sorunlarla yakından ilişkili olan bu soruyu tartışırken sizinle konuşacağım. Kotanın, vergilendirmenin, finansın, mülkiyetin, kadının, ailenin, oy hakkının, eğitimin, buluşun, edebiyatın, bilimin, güzel sanatların, kişisel alışkanlıkların, özel karakterin, etiğin, dinin geleceğinin belirleyicisi, bireyin devlete ne ölçüde biat etme borcunun olduğuna ilişkin insanın vardığı sonuç olacak.

Anarşizm, bu konuyla ilgilenirken öncelikle kavramlarını tanımlamayı gerekli görmüştür. Politika terminolojisinin popüler kavramları, bilimsel araştırma için gerekli olan özenli netlikle örtüşmez. Elbette, dilin popüler kullanımından bir uzaklaşmaya, yeni tanımları ısrarla göz ardı eden çoğunluğun yanlış anlama riski eşlik eder; öte yandan uyuma, ifadenin netliğinin olmadığı yerde düşünceye belirsizlik atfetmekte haklı olacak olan rakibin gözlerindeki karmaşanın daha da üzücü bir alternatifi eşlik eder. Örneğin, bugün özellikle ilgilendiğimiz “devlet” kavramını ele alalım. Bu dillere pelesenk olmuş bir sözcüktür. Fakat bu sözcüğü kullananlardan kaçının bununla ne kastettiklerine dair herhangi bir fikri vardır? Yanı sıra, fikri olan az sayıdaki kişinin fikirleri ne kadar çeşitlidir! “Devlet” kavramıyla mutlakçılığı uç formunda içeren ve onu az çok liberallikle ılımlı hale getiren kurumlara işaret ederiz. Bu sözcüğü saldırmanın dışında hiçbir şey yapmayan ve saldırmanın yanı sıra bir ölçüde koruyup savunan kurumlara da uyarlarız. Fakat devletin temel işlevinin saldırma mı savunma mı olduğunu pek az kişi bilir ya da umursar

görünür. Devletin bazı savunucuları, bunu hem kendilerinden hem de, mümkün olan her yöne doğru genişletmek istedikleri “yönetim” kavramının kapsadığı insanlardan saklamalarına karşın, saldırganlığı açıkça prensipleri addederler. Öte yandan diğerleri, savunmayı prensip olarak kabul eder, dolayısıyla bunu polis görevlerinin performansı ile sınırlamak ister. Bazıları da hem saldırı hem de savunma için var olduğunu, onu kontrol edenlerin anlık ilgileri ya da belki yalnızca hevesleri doğrultusunda değişen oranlarda bir araya geldiğini düşünür gibi görünür. Bu farklı görüşlerle yüz yüze gelen, dünyadaki misyonları saldırganlığın ve bundan kaynaklanan tüm kötülüklerin ortadan kaldırılması olan Anarşistler, anlaşılacak için uygulamak durumunda oldukları kavramlara, özellikle de “devlet” ve “hükümet” kavramlarına belirli ve açık bir önem atfetmeleri gerektiğini görmüşlerdir. Böylelikle, “devlet” isminin uyarlandığı tüm kurumlarda ortak olarak görülen unsurları aradıklarında iki unsur bulmuşlardır; bunlardan ilki saldırganlık, ikincisi ise belirli bir alan ve içindeki her şey üzerinde, genellikle süjelerinin daha bütüncül biçimde baskılanması ve sınırlarının genişletilmesi amacıyla uygulanan tek otorite varsayımıdır. Bu ikinci unsurun tüm devletlerde ortak olarak görüldüğünün inkâr edilmeyeceğini düşünüyorum, en azından sınırları içinde rakip bir devletin varlığını hoşgörüyle karşılayan bir Devletin varlığından haberdar değilim; yanı sıra, bunu yapan herhangi bir devletin artık “devlet” olmayacağı

ve bu isimle anılmayacağı açıktır. İki devletin aynı alanda yetki kullanması bir çelişkidir. İlk unsur olan saldırganlığın tüm devletlerde ortak olarak görülmüş ve ortak olması muhtemelen daha az genel oranda kabul edilecektir. Bununla birlikte, bu noktada, Spencer'ın her gün daha fazla kabul gören, devletin kökeninin saldırganlık olduğu ve doğumundan itibaren saldırgan bir kurum olageldiği savını desteklemeye çalışmayacağım. Savunma gereklilikle ortaya çıkan, akla sonradan gelen bir fikirdi ve kuşkusuz devletin güçlendirilmesi görüşünden etkilenmiş olmasına karşın, bir devlet işlevi olarak sunulması, aslen ve prensipte devletin yıkımının başlangıcıydı. Öneminin artması, devletin ortadan kaldırılmasına yönündeki eğilimin bir kanıtıdır. Konuyu bu açıdan ele alan Anarşistler, savunmanın değil, saldırının devletin temel bir özelliği olduğunu söyler. Peki, saldırı nedir? Saldırı basitçe hükümetin diğer adıdır. Saldırı, istila, hükümet birbirinin yerine geçebilecek kavramlardır. Hükümetin özünde kontrol ya da kontrol etme girişimi yer alır. Bir başkasını kontrol etmeye çalışan kişi bir yönetici, saldırgan, bir istilacıdır ve ister bir kişi bir diğeri üzerinde sıradan bir suçlu tavrıyla, ister bir kişi tüm diğerleri üzerinde mutlak bir hükümdar tavrıyla, ister tüm diğer kişiler tek bir kişi üzerinde modern demokrasi adına uygulasin, bu türden bir istilanın doğası değişmez. Öte yandan, bir başka kişinin kontrol sağlama girişimini reddeden kişi bir saldırgan, istilacı, yönetici değil basitçe bir savunucu, bir

koruyucudur; ister bir suçlunun şiddetli saldırısının püskürtülmesinde olduğu gibi biri bir diğerine yöneltmiş olsun, ister birinin baskılayıcı bir yasaya uymayı reddettiğinde olduğu gibi bir kişi tüm diğerlerine yöneltmiş olsun, ister hükmedilenler bir despota karşı ayaklandığında ya da bir topluluğun üyeleri gönüllü olarak bir suçluyu dizginlemek üzere bir araya geldiğinde olduğu gibi bütün bir topluluk tek bir kişiye yöneltmiş olsun, bu türden bir direnişin doğası değişmez. İstila ve direniş, hükümet ve savunma arasındaki bu ayrım yaşamsal önemdedir. Bu olmaksızın geçerli bir politika felsefesi olamaz. Anarşistler, bu ayrım ve özetlenen diğer değerlendirmeler temelinde arzulanan ayrımların çerçevesini çizer. Dolayısıyla bu, hükümetin Anarşistçe tanımıdır: istilacı olmayan bireyin dışsal bir iradeye tabi olması. Ve bu da devletin Anarşist tanımıdır: belirli bir alandaki tüm insanların temsilcileri ya da efendileri olarak hareket ettiğini varsayan bir birey ya da bir grup birey içinde istila

prensibinin somutlaşması. Tartışılan konudaki kavramın anlamı söz konusu olduğunda ise pek az güçlük olduğunu düşünüyorum. Belirli metafizikçilerin uğraştığı anlaşılmazlıklar bir kenara koyulduğunda, bu sözcük yanlış anlaşılma tehlikesi olmaksızın kullanılabilir. Bu şekilde erişilen kavramların genel olarak kabul edilir olduğunun ortaya çıkıp çıkmaması önemsiz bir sonuçtur. Bu sonuçlara bilimsel olarak erişildiğini ve bunların net bir düşünce iletimi amacına hizmet ettiğini kabul ediyorum. Benimsenmeleriyle birlikte açık olmak için gerekli özeni gösteren Anarşistler, fikirlerinin bu tanımlar ışığında değerlendirilmesini sağlama hakkına sahiptir.

Şimdi asıl soru geliyor: Devlet ve Birey arasında ne tür ilişkiler olmalıdır? Bunları belirlemenin genel yöntemi, ahlaki bir zorunluluk temeli içeren bir etik kuramı uygulamaktır. Anarşistlerin bu kurama hiç güveni yoktur. Ahlaki zorunluluk, temel haklar ve görevler fikirlerini bütünüyle göz ardı ederler. Tüm zorunlulukları ahlaki değil sosyal olarak değerlendirirler ve bu durumda dahi bilinçli ve gönüllü olarak varsayılanlar haricinde gerçek anlamda zorunluluk olarak değerlendirmezler. Biri bir grupta anlaşma yapacak olursa, grup kişinin anlaşmasına sadık kalması için birleşebilir; fakat bu türden bir anlaşma söz konusu olmadığında, Anarşistlerin bildiği kadarıyla hiç kimse Tanrı'yla ya da herhangi bir düzende herhangi bir güçle bir anlaşma yapmamıştır. Anarşistler yalnızca faydacı değil en uç ve en bütüncül anlamda egoistlerdir. Temel

hak söz konusu olduğunda, güç tek ölçüdür. Adı ister Bill Sykes ister Alexander Romanoff olsun herkes ve ister Çinli haydutlar ya da ABD Kongresi olsun her grubun diğerlerini öldürme ya da zorlama ve tüm Dünya'yı kendi amaçlarına tabi kılma gücü olduğu ölçüde hakkı da vardır. Toplumun bireyi köleleştirme hakkı ve bireyin toplumu köleleştirme hakkı eşit değildir, çünkü güçleri eşit değildir. Bu konum tüm din ve ahlak sistemleri tahrip edici olduğundan elbette bugün hitap ettiğim kitlenin onayını hemen almayı bekleyemem; elimdeki zaman da etiğin temellerinin ayrıntılı, hatta özet niteliğinde bir incelemesiyle bunu sürdürmeme olanak sağlamıyor. Konunun bu özel aşamasına daha fazla aşına olmak isteyenler, “nom de plume” (takma adı) Max Stirner olan, görece tanınmamış Dr. Caspar Schmidt isimli yazarın yıllar önce yazdığı “Der Einzige und sein Eigenthum” (Tek Olan ve Mülkü) adlı muazzam eserini okumalıdır. Ancak birkaç bilim insanının okumuş olduğu bu kitap bilinmezlik içinde kaybolmuştur, fakat belki de yeni bir devrin başlangıcını oluşturacak bir dirilişe yazgılıdır.

Eğer bu bir hak sorunu olsaydı, Anarşistlere göre salt bir güç sorunu olurdu. Fakat şans eseri, bu bir hak sorunu değil; amaca uygunluk, bilgi ve bilimin, bir arada yaşama biliminin, toplum biliminin sorunu. İnsanlık tarihi büyük oranda bireyin tam olarak toplumun özgür olduğu oranda kazançlı olduğu gerçeğinin ve kalıcı ve uyumlu bir toplumun koşulunun özgürlük

eşitliğiyle tutarlı olabilecek en yüksek düzeyde bireysel özgürlük olduğuna ilişkin yasanın uzun ve kademeli bir keşfi olmuştur. Her yeni neslin ortalama insanı, öncelinden daha net ve bilinçli biçimde kendine şunu söylemiştir: “Komşum düşmanım değil arkadaşımdır ve karşılıklı olarak bu gerçeği kabul edecek olursak ben de onun arkadaşıyım. Birbirimize daha bütüncül, daha mutlu bir yaşam için yardım ederiz ve birbirimizi sınırlamayı, engellemeyi ve baskılamayı bırakacak olursak bu hizmet olağanüstü oranda arttırılabilir. “Neden herkesin kendi hayatını yaşamasına izin vermek, ikimizin de bireyselliklerimizi ayıran sınırı aşmaması konusunda anlaşıyoruz?” İnsanlık bu çıkarsama yoluyla, Rousseau’nun düşündüğü gibi toplumun kökeni olmayıp daha çok uzun bir sosyal deneyimin sonucu, ahmaklık ve felaketlerinin meyvesi olan gerçek sosyal anlaşmaya yaklaşıyor. Bu anlaşmanın, kusursuz hale getirilen bu sosyal yasanın, tüm şiddetli davranışları, özgürlük eşitliğinin tüm ihlallerini, her türden tüm istilaları hariç tuttuğu açık. Bu anlaşmayı istila prensibinin cisimleşmesi olarak devletin Anarşist tanımıyla ilişkisi bağlamında düşündüğümüzde, devletin topluma düşman olduğunu görüyoruz ve toplumun bireysel yaşam ve gelişim için gerekli olduğu göz önünde bulundurulduğunda, Devletin bireyle ve bireyin Devletle ilişkisinin Devlet ortadan kalkana kadar süren bir düşmanlık ilişkisi olduğu sonucuna varılıyor.

Argümanın bu noktasında Anarşistlere şu soru sorulacaktır: “Ama kuşkusuz komşularını istila ederek sosyal yasayı ihlal etmeyi sürdürecektir olan bireyler için ne yapılmalıdır?” Anarşistlerin cevabı, devletin lağvedilmesinin artık zorunlu değil gönüllü bir temele dayanacak olan, istilacıları gerekli olabilecek herhangi bir araçla sınırlayacak koruyucu bir birlik ortaya çıkara- cağıdır. “Ama şimdi elimizde bu var” denir sert cevapta. “O halde yalnızca bir isim değişikliği mi istiyorsun?” O kadar hızlı değil, lütfen. Bir an için devletin, burada Amerika’da var olduğu biçimde dahi salt savunmacı bir kurum olduğu makul biçimde varsayılabilir mi? Elbette hayır, devlete ilişkin olarak yalnızca en somut gösterimini, sokak köşesindeki polisleri görenler hariç. Bu iddianın hatalı olduğunu görmek için de onu çok yakından izlemek gerekmez. Devletin ilk eylemi, vergilerin zorunlu olarak değerlendirilmesi ve toplanması, kendi içinde bir saldırı, eşit özgürlüğün bir ihlalidir ve bu yüzden de, bunu izleyen her eylemi, hatta gönüllü katkılarla dolan bir hazineden ödenmiş olsalardı bütünüyle savunmacı olacak eylemleri başlatır. Eşit özgürlük yasası kapsamında, bir insanın talep etmediği ve istemediği bir korunma için kazançlarının haczedilmesi nasıl mümkün olabilir? Şayet bu bir zorbalıksa da, kurbanı ekmek yerine taş, korunma yerine baskılama sunulduğunda bu türden bir hacze ne ad verilmelidir? Birini kendi özgürlüğünün ihlali için ödeme yapmaya zorlamak gerçekten de verilen zarara hakaretin eklenme-

sidir. Fakat Devlet'in yaptığı tam olarak budur. "Kongre Kaydı"nı okuyun, devlet yasama organlarının işlemlerini takip edin; yasa kitaplarımızı inceleyin; eşit özgürlük yasasıyla birlikte her eylemi birbirinden ayrı olarak deneyin; mevcut mevzuatın onda dokuzunun bu temel sosyal yasayı güçlendirmeye değil, ya bireyin kişisel alışkanlıklarını belirlemeye, ya da, daha kötüsü, emeği kusursuz ölçüde özgür bir piyasada alacağı ödülün büyük bölümünden yoksun bırakacak ticari, endüstriyel, mali ve şahsi tekeller yaratmaya hizmet ettiğini göreceksiniz. Proudhon'a göre "yönetilmek" ne ünvanı, ne bilgisi ne de erdemi olan varlıkların "sizi izlemesi, sorgulaması, casusluk yapması, yönlendirmesi, size yasalar dayatması, düzenleme yapması, hapsedmesi, telkin etmesi, vaaz vermesi, kontrol etmesi, övmesi, ölçmesi, sansürlemesi, yönetmesidir. Yönetilmek her operasyonun, her işlemin not edilmesi, kaydedilmesi, sınıflandırılması, damgalanması, ölçülmesi, sayılması, değerlendirilmesi, ruhsatlandırılması, reddedilmesi, yetkilendirilmesi, onaylanması, azarlanması, engellenmesi, yeniden düzenlenmesi, onarılması, düzeltilmesidir. Yönetilmek kamu hizmeti bahanesiyle ve kamu menfaati adına, katkının temelini oluşturmak, delinmek, soyulmak, sömürülmek, tekelleştirilmek, gasp edilmek, tüketilmek, aldatılmak, soyulmak, sonrasında, en ufak bir direniş karşısında, ilk şikâyet sözcüğüyle baskılanmak, ceza verilmek, iftira yemek, rahatsız edilmek, ele geçirilmek, itilip kakılmak, dövülmek, savunma-

sız bırakılmak, sınırlandırılmak, hapsedilmek, vurulmak, makineli tüfekle vurulmak, yargılanmak, lanetlenmek, sürgün edilmek, feda edilmek, satılmak, ihanete uğramak ve en kötüsü de eğlence malzemesi haline getirilmek, alaya alınmak, hakarete uğramak, onursuzlaştırılmaktır.” Size Proudhon’un uzun ithamındaki neredeyse her iddiaya karşılık gelen ve bu iddiaları gerekçelendiren mevcut yasaları göstermem gerekmiyor. Bu durumda Anarşistlerin lağvetmeyi amaçladığı saldırgan Devlet yerine mevcut düzenin bütünüyle savunmacı bir niteliğinin olduğunu iddia etmek ne kadar düşüncesizcedir.

Bu Anarşizm karşıtları için böylesi bir umacı görünümünde olan istilacı birey sorunuyla güçlü bir ilişkisi olan bir diğer konunun ele alınmasıyla sonuçlanır. Varlığından büyük ölçüde sorumlu olan betimlendiği biçimiyle bu türden bir yaklaşım değil midir? Bir yerde bir hayır kurumu hakkında yazılan şöyle bir şey duymuş

ya da okumuştum:

“This hospital a pious person built,
but first he made the poor wherewith to
fill’t”

(“Bu hastaneyi dini bütün bir kişi kurdu,
ama önce içine dolduracağı yoksulları oluş-
turdu.”)

Dolayısıyla, bana öyle geliyor ki bu hapishanelerimizle gerçekleşmiştir. Hapishaneler erdemli Devletimizin adaletsiz yasalarla, ezici tekellerle ve bunların sonucunda ortaya çıkan korkunç sosyal koşullarla yarattığı suçlularla doludur. Suçlular üreten pek çok yasa çıkarırken, suçluları cezalandıran pek az yasa çıkarırız. Varlığın üretimi ve dağılımına tüm müdahalelerin ortadan kaldırılmasını gözetmesi gereken yeni sosyal koşulların nihayetinde insanların alışkanlık ve eğilimlerini, hapishanelerimizin, polis ve askerlerimizin, diğer bir deyişle tüm savunma araçlarımızın gereksiz kalacağı ölçüde değiştirmesini beklemek çok mu fazla olur? En azından Anarşistlerin inancı budur. Kulağa ütöpik gelir, fakat aslen güçlü ekonomik temelleri vardır. Ancak bugün faizin, dolayısıyla yoksulluğun tekeli ayrıcalığa, özellikle bankacılık ayrıcalığına dayandığı yönündeki Anarşist görüşü açıklayacak zaman yok; yanı sıra, Spencer’ın “Social Statistics” (Sosyal İstatistik) eserinde ustalıkla ve hayranlık verici biçimde ifade ettiği gibi Anarşizm prensibi üzerine eğitilmiş ve Devlet’i

göz ardı etme hakkını korumaya kararlı zeki bir azınlığın Ulusal ve Devlet bankacılığı yasaklarını bütünüyle yok sayarak ve mevcut tekellerle rekabet halinde bir Ortak Banka kurarak faizin ve Devlet'in ortadan kaldırılmasında ilk ve en önemli atması için de zaman yok. Bu adım ne kadar kolay görünse de, bunu tüm diğer adımlar izleyecektir.

Yarım saat Devlet'in bireyle ilişkisini tartışmak için oldukça kısa bir zaman ve sizden her biri gelişimi için bütün bir makaleye gereksinim duyan bir dizi konuyla ilgilenmeye cüret ettiğim için özür dilemeliyim. Argümanın ana hatlarını anlaşılır biçimde çizebildiysem tüm beklentilerime ulaştım demektir. Fakat gerçek toplum sözleşmesi fikrini size daha canlı biçimde aşılayabilmek adına, son olarak bu konuda bildiğim ya da bildiğimi düşündüğüm her şey için borçlu olduğum Proudhon'dan bir sayfa daha okuma hakkımı kullanacağım. Proudhon, otoriteyi bağımsız anlaşmayla karşılaştırdığı "General Idea of the Revolution of the Nineteenth Century" (On Dokuzuncu Yüzyıl Devriminin Genel Fikri) eserinde şöyle söyler:

"Bu iki *rejimi* birbirinden ayıran mesafeye ilişkin olarak, tarzlarındaki farklılıktan yola çıkarak değerlendirme yapabiliriz.

"Otorite prensibinin evrimindeki en önemli anlardan biri, On Emir'in ilan edildiği andır. Meleğin sesi Sina çölünde yere serilen in-

sanlara şöyle buyurur:

“Tanrı’ya ve ancak Tanrı’ya tapacaksınız.

“Yalnızca ona inanacaksınız.

“Özel günlerini koruyacak, vergilerini vereceksiniz.

“Babanızı ve annenizi onurlandıracaksınız.

“Öldürmeyeceksiniz.

“Çalmayacaksınız.

“Zina yapmayacaksınız.

“Yalancı şahitlik yapmayacaksınız.

“İmrenmeyecek, iftira atmayacaksınız.

“Çünkü bunu buyuran ve sizi siz yapan Tanrı’dır. Tanrı tek başına egemen güç, zeki ve değerlidir; Tanrı sizi cezalandırır ve ödüllendirir. Kendi iradesiyle sizi mutlu ya da mutsuz kılmak Tanrı’nın yetkisindedir.

“Tüm kanunlar bu tarzı benimsemiştir; tümü insana hitap eder ve egemen güç formülünü uygular. İbranice gelecek zamanda, Latince emir kipinde, Yunanca mastar halinde emir verir. Modernler bunun aksini yapmaz. Parlamantonun kürsüsü Musa’nınki kadar mutlak ve korkunç bir Sina’dır; kanun ne olursa olsun, hangi dudaklardan dökülürse dökülsün, bize göre

çoğunluk olan o kâhince ilan edilişinden sonra kutsal olmuştur.

“Toplanmayacaksınız.

“Yazmayacaksınız.

“Okumayacaksınız.

“Oylamanın tehlikesinin ya da devletin emirlerinin size sunmuş olması gereken temsilcilerinize ve yetkililerinize güveneceksiniz.

“Bilgelikle çıkarmış oldukları yasalara uyacaksınız.

“Vergilerinizi inançla ödeyeceksiniz.

“Ve Hükümet’i ve Tanrı’nızı tüm kalbiniz, ruhunuz ve zihninizle seveceksiniz, çünkü Hükümet sizin ne olduğunuzu, neye değer olduğunuzu, sizin için neyin iyi olduğunu sizden daha iyi bilir, çünkü emirlerine uymayanları cezalandırma gücü, yanı sıra kendilerini buna uyduranları dördüncü nesle kadar ödüllendirme gücü vardır.

“Devrim söz konusu olduğunda durum oldukça farklıdır.

“İlk ve nihai sebeplerin arayışı hem ekonomi hem de doğal bilimlerden çıkarılır.

“Felsefede, Gelişim fikri Mutlak fikrinin yerini

alır.

“Devrim İfşa’yı izler.

“Deneyimin eşlik ettiği Mantık insana Doğa ve Toplum’un yasalarını sunar ve sonrasında ona şöyle der:

“Bu yasalar kendi içinde gereklilikten doğar. Bunları kimse çıkarmamıştır; kimse size dikte etmez. Aşamalı olarak keşfedilmişlerdir ve ben onlara tanıklık etmek için varım.

“Onları gözlemlerseniz adil ve iyi olursunuz.

“Onları ihlal ederseniz adaletsiz ve kötü olursunuz.

“Size başka bir güdülenme sunmuyorum.

“Hâlihazırda, yoldaşlarınız arasında pek çoğu her-biriniz ve hepiniz için adaletin adaletsizlikten daha iyi olduğunun farkına vardı ve inancı ve hakkı birlikte korumak için –yani şeylerin doğasının, en geniş ölçüde onlara esenliğin, güvenliğin ve huzurun güvencesini verebileceğine işaret ettiği etkileşimin yasalarına uymak için-fikir birliğine vardılar.

“Anlaşmalarına uymak, toplumlarının bir parçasını oluşturmak istiyor musunuz?

“Kardeşlerinizin onuruna, özgürlüğüne ve iyiliğine saygı duymaya söz veriyor musunuz?

“Bir başkasının ürününe ya da sahip olduğu şeye ne şiddet göstererek, ne dolandırıcılıkla, ne tefecilikle ne de spekülasyonla hiçbir zaman el koymamaya söz veriyor musunuz?

“Ne adalette, ne iş hayatında ne de işlemlerinizi den herhangi birinde hiçbir zaman yalan söylememeye ve aldatmamaya söz veriyor musunuz?

“Kabul etmekte ya da reddetmekte özgürsünüz.

“Reddedecek olursanız bir yabancılar toplumunun parçası haline gelirsiniz. İnsan ırkının birliği dışında, bir şüphe nesnesine dönüşürsünüz. Sizi hiçbir şey korumaz. En küçük aşağılamada, bir yabaniye karşı gösterilen gereksiz zalimlik haricinde herhangi bir suçlama yapmaksızın, ilk gelen size başkaldırabilir.

“Aksiñe, uzlaşma sözü verecek olursanız özgür insanlardan oluşan toplumun bir parçası olursunuz. Tüm kardeşleriniz sizinle uzlaşır ve size sadakat, arkadaşlık, yardım, hizmet ve alışveriş sözü verir. İhmal, tutku ya da kötülük yoluy-

la kendi taraflarında ya da sizin tarafınızda suç işlenmesi durumunda, birbirinize karşı, hem verilen zarar hem de sebep olduğunuz skandal ve güvensizlik için sorumlu olursunuz; bu sorumluluk, yalancı tanıklığın ciddiyeti ya da suçun tekrarına göre aforoza ve ölüme kadar uzanabilir.

“Yasa net, yaptırım daha da nettir. Üç madde, birini, bütün sosyal anlaşmayı oluşturur. Yurttaş Tanrı’ya ve hükümdarına yemin etmek yerine, vicdanı, kardeşleri ve İnsanlık önünde yemin eder. Bu iki yemin arasındaki fark, kölelik ve özgürlük, inanç ve bilim, mahkemeler ve adalet, tefecilik ve emek, hükümet ve ekonomi, yokluk ve varlık, Tanrı ve insan arasındaki farkla aynıdır.”

Özgürlüğün Amaç Beyanı

Liberty, Birinci Cilt, Birinci Sayı 6 Ağustos 1881’de çıkmıştır ve girişi şu şekildedir:

— *Liberty* gazetecilik alanına kendi adına konuşmak için giriyor çünkü kendisi adına konuşmaya istekli hiç kimseyi bulamıyor. Onu her zaman yücelten hiçbir ses duymuyor; her zaman onu savunmak üzere yazan hiçbir kalem bilmiyor; her zaman hatalarının öcünü almak ya da haklarını korumak için kaldırılan bir el görmüyor. Pek çok kişi onun adına konuştuğunu iddia ediyor, ama gerçekte çok az kişi onu anlıyor.

Çok daha az kişinin onun için sürekli mücadele etme cesareti ve fırsatı var. Dolayısıyla savaşma ve kazanma mücadelesi kendisine ait. Bunu korkusuzca ve kararlı bir ruhla kabul ediyor.

Düşmanı olan Otorite pek çok farklı biçime giriyor, fakat genel olarak ifade edilecek olursa, düşmanları üç sınıfa ayrılıyor: öncelikle ondan gelişimin hem aracı hem de sonucu olarak nefret edenler; ona açıkça, ciddiyetle, tutarlı biçimde, evrensel olarak karşı koyanlar; ikincisi, ona bir gelişim aracı olarak inandığını iddia edip yalnızca kendi bencilce çıkarlarına hizmet edeceğini düşündükleri ölçüde onu kabul ederek, onu ve nimetlerini dünyanın geri kalanından sakınanlar; üçüncüsü, ona bir gelişim aracı olarak güvenmeyip yalnızca hor görülerek, sınırları ihlal edilerek ve hakaret edilerek elde edilecek bir amaç olarak görenler. Özgürlüğe karşıtlığın bu üç aşaması, neredeyse her düşünce alanında ve insan eyleminde görülür. İlkini iyi temsilcileri Katolik Kilisesi'nde ve Rus otokراسisinde, ikincisinin iyi temsilcileri Protestan Kilisesi'nde ve Manchester politika ve politik ekonomi okulunda ve üçüncüsünün iyi temsilcileri Gambetta'nın ateizmi ve Karl Marx'ın sosyalizminde görülür.

Bu otorite biçimleri yoluyla, ilahi olanı insan olandan, ya da daha iyisi, dini olanı laik olandan ayıran bir diğer hudut çizgisi çaprazlamasına geçer. Özgürlük, bunlardan ilki karşısında neredeyse bir zafer elde etmiştir. Geride bıraktığımız yüzyılda, Voltaire doğaüstünün

otoritesini itibarsızlaştırmıştır. Kilise o zamandan bu yana çökmektedir. Dışleri çekilmiştir ve halen muhtelif alanlarda canlı yaşam belirtileri gösterir gibi görünse de, bunu ölümün-büyük ıstırabın şiddetini deneyimlerken yapar; çok geçmeden gücü artık hissedilmiyor olacaktır. Bu noktadan sonra çekinilmesi gereken insan otoritesidir ve gelecekte korkulması gereken de onun aracı olan devlettir. Tanrılara inancını yitirmiş olanlar bu inancı yalnızca hükümetlere yöneltir; Kiliseye tapmayı bırakanlar Devlete tapar hale gelir; Papa'dan Kral ya da Çar, rahipten başkan ya da parlamento için vazgeçmiş olanlar savaş alanlarını değiştirmiş olmakla beraber Özgürlüğün düşmanlarıdır. Kilise bir istihza nesnesi olmuştur, Devlet de aynı konuma getirilmelidir. Bazıları Devlet'in mutlak biçimde şeytani olduğunu söyler; gereksiz kılınmalıdır. Dolayısıyla bu yüzyılın mücadelesi devletledir. İnsanı itibarsızlaştıran devletle, kadını fahişeliğe iten devletle; çocukları yozlaştıran devletle; sevgiyi sınırlayan devletle; düşüncüyü bastıran devletle; toprağı tekelleştiren devletle; krediyi kısıtlayan devletle; değiş tokuşu sınırlandıran devletle; işlevsiz sermayeye yükselme gücü veren ve faiz, kira, kâr ve vergiler yoluyla faal emeğı ürünlerinden yalıtın devletle.

Özgürlük, bu noktadan sonra, amacının yerine getirilmesiyle, devletin bunları nasıl yaptığını ve bunları yapmaktan nasıl alıkoyulabileceğini göstermeyi öneriyor. Şimdilik tekelin ve ayrıcalığın ortadan kaldırılmasının, fırsat sunul-

masının ve rekabetin teşvik edilmesinin gerekli olduğunu söylemek yeterli. Bu Özgürlüğün eseri ve “Otoriteye Ölüm” onun savaş narası.

Anarşi ve Devlet

Liberty’nin özgün editoryal yazarlarından olan Mr. Henry Appleton, sonradan yakındığı oldukça önemli bir konuda editörle uyumsuz bir duruma düştüğünde bu konumdan vazgeçmek durumunda kalmış ve çelişkiye ilişkin kendi görüşünü ifade etmeye çalışmıştı. Mr. Tucker ona cevaben, prensibe ilişkin bazı temel sorulara değinmişti:

Hâkimiyetinin bir koşulu olarak bireyin varlığı dışında herhangi bir şeyi kabul etmiyorum. Bireyin hâkimiyetinin Özgürlüğe bağlı olduğunu söylemek, basitçe kendisine bağlı olduğunu söylemenin başka bir yoludur. Onu bedel prensibi şartına bağlamak, bedel prensibini otoriteyle kurumsallaştırmaya eşdeğerdir- bu Anarşizmi, her zaman Mr. Appleton’ın başkaldırdığını düşündüğüm Devlet Sosyalizmiyle birleştirme girişimidir.

Bireysel egemenliğin onaylanmasının *mantıken* tek başına otoritenin protesto edilmesinden önce geldiği doğrudur. Fakat pratikte birbirlerinden ayrılamazlar. Bireysel egemenliğin ihlal edilmesine karşı gelmek bireysel ege-

menliğin onaylanması için gereklidir. Anarşist temel gereçlerini her zaman yanında taşır. On-
dan bağımsız olarak mücadele edemez. Bunu
yaptığı an devlet kontrolünün destekçisi haline
gelir. Bu protesto mevcut tüm doğrulamaları içe-
rir. Yoldaş Lloyd'a da ifade ettiğim gibi Anar-
şi'nin yapıcı olma anlamında hiçbir doğrulayıcı
yanı yoktur. Ne Anarşistler olarak ne de gerçekte
aynı şey olan bireysel hükümdarlar olarak yapıcı
olan hiçbir şey yapamayız, fakat ilerlemeci var-
lıklar olarak yapabileceğimiz pek çok şey var-
dır. Bununla beraber, kusursuz özgürlüğe sahip
olsaydık, bunu seçmemiz durumunda oldukça
pasif kalabilir, yine de bireysel hükümdarlar
olabilirdik. Mr. Appleton'ın nahoş deneyimleri
benim bir hatamdan değil, bir Gezici Mahkeme
Hakimi'nin dilinde saçmalığından hiçbir şey
kaybetmeyen beylik yapılandırma çağrısının uy-
gunluğunu kabul etmekle yaptığı akılsızlıktan
kaynaklanıyordu.

Chicago Komünistlerinin Anarşist ol-
madığı savımı, bütünüyle Anarşizmin her türden
ihlale karşı protesto anlamına geldiği temeline
dayandırıyorum. (Bu tanımın etimolojik açıdan
doğru olup olmadığını bir sonraki paragrafta
göstereceğim.) *Mevcut* politik durumu protesto
edenler Anarşist değil devlet kontrolü yanlısıdır.
Belirli bir ihlal biçimi ya da yöntemine karşı koy-
makla, ihlalin başka bir biçimi ya da yöntemini
örtülü olarak kabul etmiş olurlar. Proudhon hiç-
bir zaman belirli bir devletle savaşmamış, kuru-
mun kendisiyle savaşmıştı; kurum, hangi biçimi

alırса alsın bireysel egemenliğin mutlak biçimde karşısındaydı. Anarşizm sözcüğünü kullanması bunun bireysel egemenlikle eş zamanlı olduğuna inandığını gösterir. Bunun üzerindeki uygulamaları politik hükümete yöneltildiyse, nedeni politik hükümeti bireysel egemenliğin hakkında konuşmaya değer tek istilacı olarak görmesi, Mr. Appleton'ın “örgütlü devletin dışında muazzam bir hükümet dağı” na önem veren “kapsamlı felsefe”sine dair hiçbir bilgisinin olmamasıydı. Ben Anarşistken Most ve Parsons'un Anarşist olmamasının nedeni, benim gönüllü işbirliğim hiçbir şekilde bir Durum değilken onların Komünizminin başka bir durum olması. Kimin Anarşist olup olmadığını söylemek oldukça kolay bir şeydir. Bir soru buna her zaman kolaylıkla karar verecektir. İnsan iradesine zorlamayla yapılacak herhangi bir dayatmaya inanıyor musunuz? İnanıyorsanız Anarşist değilsiniz. İnanmıyorsanız Anarşistsiniz. Bundan daha inandırıcı, daha bilimsel ne istenebilir?

Anarşi basitçe *archos* ya da siyasi lidere karşı anlamında değildir. “Arche”ye karşı anlamındadır. *Arche*, öncelikle başlangıç, köken demektir. Bu noktadan hareketle bir *ilk prensip, köken, bir unsur* anlamına gelir; sonrasında *birincilik, üstün güç, egemenlik, yönetim, idare, otorite* ve son olarak da *bir hükümdarlık, bir imparatorluk, bir krallık, yüksek bir görev, bir devlet dairesi* anlamlarına gelir. Dolayısıyla etimolojik olarak anarşi sözcüğünün pek çok anlamı olabilir, bu anlamlar arasında, Mr. Apple-

ton'ın söylediği gibi, yönlendirici bir prensipten yoksunluk da vardır; sözcüğün bu kullanımına hiçbir zaman itiraz etmedim; aksine, her zaman tanımlarıyla tutarlı biçimde, sözcüğü bu şekilde kullananların düşüncelerini yorumlamaya çalıştım. Fakat felsefi bir terim olarak Anarşi sözcüğü ve felsefi bir hizip adı olarak Anarşistler sözcüğü ilk olarak egemenliğe, otoriteye karşıtlık anlamında onaylanmıştır ve bu şekilde bir kullanım yetkisi vardır; bu gerçek de bu sözcüklerin başka herhangi bir felsefi kullanımını uygunsuz ve kafa karıştırıcı hale getirir. Dolayısıyla, Mr. Appleton politik alanı egemenlik ya da otoriteyle eş zamanlı kılmadığından, Anarşinin politik alanın dışına doğru genişletildiğinde mutlak biçimde *yönlendirici prensibi olmayan* anlamına geldiğini iddia edemez; çünkü sözcük bu bağlamda *egemenlikten, otoriteden bağımsız* anlamına gelebilir ve benimsendiğinde de bu anlama gelir. Nihayetinde bu bireyci protestoyu bütüncül ve bilimsel olarak kapsayan bir kavramdır.

Bireycilikten daha çok suiistimal edilen, yanlış anlaşılan ve yanlış yorumlanan bir sözcük bulmam güç. Mr. Appleton Protestan hizipleri örneklemekle kendisine karşı öyle somut bir noktaya değiniyor ki bunu bana karşı kullanmaya çalıştığını görmek gerçekten gülünç. Protestan hiziplere ilişkin durum ne olursa olsun, tek Protestan topluluk kendi içinde protestodan doğmuş, protestoyla beslenmiş, *protesto* adını almış ve işlevsellik günleri son bulana dek protestodan geçinmiştir. Bu durumlar herhangi bir şey kanıt-

ladıysa, içlerinden pek çoğu Mr. Appleton'a karşı alıntılanabilir. Örneğin, içlerinden yakın zamana ait olan birini ele alarak, Özgürlük Partisi'nin ya da Sömürgeleşmecilerin mi yoksa protestolar yoluyla kendilerini Kölelik Karşıtı Topluluk ya da Kölelik Karşıtları olarak tanımlayanların mı daha fazla katkı sağladığını uygun biçimde sorgulayabilirim. Kuşkusuz bunun cevabı ikinci gruptur. Tüm biçimleriyle insan köleliğinin ortadan kalkmış olması gereken dönemde de, bu zaferin yalnızca Anarşistlerin zaferi olarak görüleceğini ve Mr. Appleton'ın birden oldukça etkilendiği bu son dönem Sömürgeleşmecilerinin, öncelleri ve köleliğin ortadan kaldırılmasıyla anılanlar gibi masum olarak görüleceğini düşünüyorum.

Mr. Appleton'ın başka konularla çok fazla ilgilendiğinden "ışık seli"ni Devlet'in bireyler üzerindeki zulmün etkin nedeni olduğuna

ilişkin “sanrı”ma yöneltememesi esefle karşılanmalıdır; çünkü bunun bir sanrı olup olmadığı sorusu aramızdaki mevzunun merkezinde yer alır. Appleton, örgütlü devletin dışında muazzam bir hükümet dağı olduğunu ve en büyük savaşımızın onunla olduğunu öne sürmüştür; ben, aksine, çarpışmak zorunda olduğumuz neredeyse her otoriteyi devletin sürdürdüğünü ve devleti ortadan kaldırdığımızda bireysel egemenlik mücadelesinin neredeyse ortadan kalkmış olacağını ifade ettim. Mr. Appleton’ın, konumunu muhafaza etmek için bu muazzam hükümet dağına işaret ederek bize tam olarak ne olduğunu ve nasıl işlediğini söylemesi gerektiğini ve *Liberty* (Özgürlük) okurlarının ondan beklentisinin bu olduğunu gösterdim. Fakat bunu son makalesinde ilkinde olduğundan daha fazla yapmıyor. Devletin bireyler üzerindeki zorbalık yönetiminin etkin nedeni olduğu yönündeki beyanıma itiraz yönündeki tek girişimi de *ilk* sebebin *teslim olan* birey olduğu sonucuyla doruğa çıkan iki ya da üç cümleyle sınırlı. Bunu hiçbir zaman inkâr etmedim ve *etkin* yerine *ilkin* geçirilmesindeki bu masumiyet havası beni büyülüyor. Sınırlı zekâ ilk sepeplere dair hiçbir şey bilmez; yalnızca daha çok ya da az yakın olan sebepleri bilebilir. Fakat ilk sözcüğünü uzaklaştırıcı anlamında kullanmakla, (karara bağlanmış bir konu olmasa da) argüman adına, ilk nedenin teslim olan birey olduğunu kabul etmekte kararlıyım. Mr. Appleton kuşkusuz gönüllü olarak teslim olan bireyi kastetmektedir, çünkü zorunlu teslimiyet bunu

çıkarmak bir gücün önceden varlığını ya da devletin ilkel bir biçimini imleyecektir. Fakat bu türden gönüllü bir teslimiyetle var olan devlet, yeni gönüllü teslimiyetlerle değil, vatandaşlarının teker teker teslimiyetini sağlayarak büyüyen ve ancak başarılı biçimde isyan ettiklerinde anlaşma yapan olumlu, güçlü, büyüyen, gasp edici bir kuruma dönüşür. Bu her koşulda bugün olduğu şey, dolayısıyla despotluğun *etkin* sonucudur. Dolayısıyla “bireyin reformun uygun vuruş noktası oluşu” yalnızca ona Anarşist fikrin işlenmesi ve isyan etmenin öğretilmesi gerekmesi anlamında doğrudur. Fakat Mr. Appleton’ın kastettiği bu değildir. Şayet bu olsaydı, eleştirisi yerinde olmazdı, çünkü ben hiçbir zaman devleti ilga etmenin başka bir yöntemini savunmadım. Konumunun mantığı sözlerinin başka bir yorumunu –yani devletin birey kusursuzlaştırılana kadar ortadan kalkamayacağı yorumunu- zorunlu kılar. Mr. Appleton bunu söylemekle, milenyum geldiğinde anarşinin hayata geçirilebileceğini kabul eden bilgilerle uzlaşır. Bu, Anarşist Sosyalizmin uç noktada ortadan kaldırılmasıdır. Birey kusursuzluğuna koyulan bariyerler mevcutken kendini kusursuzlaştırabiliyorsa, devletin sonrasında ortadan kalkacağı kuşkusuz doğrudur. Çizme atkılarıyla kendini yükseltebilseydi belki de cennete gidebilirdi.

Şayet sömürgeleştirme, ya da Mr. Appleton’ın, bu konulara “ciddiyetle” yaklaşmasının sonucu olarak ifade ettiği adıyla yerelleştirmeyi benimseyecekseniz bu konularla uzun süredir

uğraşılıyor olmanız gerekir. Appleton bu köşelerde sömürgeleştirmeyeyle benim hiçbir zaman yapmadığım ya da yapamayacağım kadar şevkle mücadele etmiş ve görece yakın bir zamana kadar bunu destekler görünen herhangi bir şey yazmamıştır. Bu durumda dahi bu fikre teslim olmadığını ve yalnızca daha önce araştırma yapmamış olduğu bir alanda sonu belirsiz bir girişimde bulunuyor gibi görüldüğünü ifade etmiştir. O zamandan bu yana bir yerleşimci olduysa, bunun aklıma getirdiği tek şey henüz insanların sefaletinin gerçek nedenini kavramamış olduğudur. Bu neden devletin ekonomik süreçlere müdahil olmasıdır. İnsanlar “endüstri, ticaret ve yerleşim merkezileştiği” için yoksul, soyulmuş ve köleleştirilmiş değildirler; aslında bu türden bir merkezileştirme, genelinde, onlara büyük fayda sağlamıştır, ancak bunun nedeni, endüstri, ticaret ve yerleşimin tatbik ve tecrübe edilme koşullarının kontrolünün merkezileştirilmesidir. Gereksinim duyulan yerelleştirme, uzamdaki kişilerin değil kişilerin içindeki güçlerin yerelleştirilmesi -yani gücün bireyle sınırlanması ve başkaları üzerinde güç kullanımının ilga edilmesidir. Hükümet kasabada ve şehirde kendini benzer şekilde hissettirir, sermayenin imalathane üzerinde olduğu kadar tarla üzerinde de aşırı faizli bir hâkimiyeti vardır ve ne hükümet ne de sermaye üzerindeki baskılar ve gasplar göçle engellenemez. Devlet düşmandır ve onunla savaşmanın en iyi aracı, yalnızca hâlihazırda var olan topluluklarda bulunabilir. Şayet sömürgeleştirmeye karşı koymak

için başka hiçbir neden olmasaydı, bu da kendi içinde yeterli olurdu.

Hükümete Direniş

1888 yılında (1923 yılındaki ölümünden hemen önce, Londra’da bulunan Freedom Press’in yayınlamış olduğu, Proudhon’un “General Idea of the Revolution in the Nineteenth Century” (On Dokuzuncu Yüzyıldaki Devrime ilişkin Genel Fikir)i çeviren) Mr. John Beverley Robinson, teslimiyet konusunda *Liberty* (Özgürlük)’ün editörüyle bir tartışmaya girmiş, bu da Mr. Tucker’ın Anarşi’nin saldırgan tutuma karşı tavrını ve saldırganlara davranış biçimini netleştirmesine olanak sağlamıştır:

Mr. Robinson, hükümetin özünün şiddet yoluyla zorlama olduğunu söyler. Şayet bu doğ-

ruysa, her zaman hükümete karşı gelen Anarşistler her zaman şiddete karşı durmalıdır. Fakat Anarşistler hükümeti bu şekilde tanımlamaz. Onlara göre hükümetin özü istiladır. Bu tanımdan hareketle, neden istilayı protesto eden ve istila edilmemeye kararlı olan Anarşistler, şiddetin her zaman bunu durdurmanın en etkili yolu gibi görüldüğü düşünüldüğünde, istilaya karşı şiddete başvurmasın?

Fakat Mr. Robinson bunun en etkili yöntem olmadığına ısrar eder; ona göre “yöntem amacına ulaşmamaktadır.” Burada, oldukça farklı bir temelimiz vardır. Artık iddia şiddet kullanmanın mutlak biçimde Anarşizm karşıtı olduğu değil, şiddetten farklı etkilerin, istilanın üstesinden gelme potansiyelinin daha fazla olduğu yönündedir. Bu tam olarak *Liberty* (Özgürlük)ün her zaman vaaz ettiği bir gerçektir. Hiçbir zaman aksi yönde herhangi bir şey söylemedim ve Mr. Robinson’ın eleştirisi, bu yönde olduğu ölçüde bana *mal a’propos*¹ görünüyor. Makalesi, benim No. 115’te Mr. Blodgett’a verdiğim cevaplarla biçimleniyor. Mr. Blodgett’ın soruları, Anarşistlerin yapmanın en iyi olacağını düşüneceği şeye ilişkin değil, Anarşist doktrinlerinin mantıksal olarak onları neyi yapmaya ve yapmaktan sakınmaya zorunlu kıldığına ilişkindi. İkincil konuları hariç tutarak dikkatimi tamamen mevcut konuya verdim. Mr. Robinson hariç tuttuklarımdan çıkarım yapmakta, özellikle farklı zamanlarda

¹ Kötü biçimde amacına uygun

mutlak iddialarıma zıt olan çıkarımlar yapmakta haklı değil.

Ancak belki de bana şiddetin tavsiye edilebilir olduğunu düşündüğüm belirli koşullar olduğu cevabını verecektir. Kabul; fakat bu makaleye göre o da aynı şekilde düşünmektedir. Ancak bu koşulları, savaş hali olarak sosyal durumdan ayırır. Ben de aynısını yaparım. Bu noktada biri size savaş açtığında ne yapmanız gerektiği sorusu gündeme gelir. Onu savuşturun, der Mr. Robinson; fakat buna karşılık olarak saldırısının bir tekrarını engellemek için ona saldırmayın. Genel politika olarak katılıyorum, istisnaları olmayan bir kural olarak katılmıyorum. Diyelim biri beni yere sermeye çalışıyor; bir süre yumruklarını savuşturur, bu arada onu amacından caydırmaya çalışırım. Ama diyelim ki vazgeçmiyor ve benim ölmek üzere olan çocuğumun başucuna ulaşmak için bir trene binmem gerek. Onu hemen yere serer trene binerim. Şayet sonrasında saldırısını tekrarlarsa ve böylelikle sürekli olarak yaptığım işe ayıracağım zamanı benden alırsa, onu olabilecek en zarif biçimde ama hızla ve geri dönüşsüz şekilde yolumun üzerinden alırım. Diğer bir deyişle toplum içinde yaşamak isteyen insanlar için iflah olmazların istilalarına katlanmak ahmaklıktır. Bu, düzeltilebilir olan söz konusu olduğunda bunun yalnızca iyi bir politika olmayıp oldukça gelişmiş insanların duygularıyla tutarlı biçimde olabildiğince nazik ve kibar olmak olduğu gerçeğini değiştirmez.

İflah olmaz olanla bu türden bir ilişkiyi “başkalarını ikna etme özgürlüğümüzün” pratiği olarak tanımlamak uç noktada bir kavram yanlışlığına işaret eder. Başkalarının bizi ikna etmesine engel olmak, basitçe özgürlüğümüzün deneyimlenmesidir.

“Fakat istilanın nerede başladığına karar verecek olan kimdir?” diye sorar Mr. Robinson. Herkes kendi adına karar verir ve uzlaşanları bir araya getirenlere ben cevap veririm. O halde sürekli bir savaş olacak? Hayır, hiçbir şekilde olmayacak; en kötü ihtimalle kısa süreli bir savaş olacak. Meşru ve istilacı yönetim arasında bir süre için az ya da çok sorun olması gereken bir sınır olduğunun bilincindeyim. Fakat bu sürekli azalan bir mesafe. Eşit özgürlük fikrinin insan zihnine ilk yerleşmesinden bu yana daralmakta ve bu fikir netleştikçe ve içerdiği yeni sosyal koşullar gerçek hale geldikçe, geometrik bir çizgi -kavrayışı yönünde daralacak. Sonrasında dünya huzur bulacak. Bu arada yankesici itiraz edilebilir işini sürdürecektir olursa, bunun nedeni Mr. Robinson’ın dillendirdiği türden bir uslamlama olmayacak. Bu şekilde bir akıl yürütme yapabilir ama aslında hiçbir zaman yapmaz. Ya da yaparsa, sıra dışı bir yankesicidir. Normal yankesicinin eşit özgürlüğe dair hiçbir fikri yoktur. Bu fikir ne zaman aklına gelse, onu gerçekleştirmeyi arzulamaya ve gerçek özgürlüğün ne olduğunun bilgisini edinmeye başlayacaktır. Sonrasında bunun yankesicilikten farklı olduğunu görecektir. Chicago şehitlerini asan insanlar da öyle. On-

ları hiçbir zaman suçlamak sözcüğünün bilindik anlamıyla suçlamadım. Onları eşit özgürlük prensibini fazlasıyla çiğnemekle suçluyorum, ne yaptıklarını biliyor olmakla değil. Anarşist olduklarında yaptıkları şeyin farkına varacak ve artık bu şekilde davranmayacaklardır. Bu amaçla yönelik olarak yoldaşlarımla birlikte eşit özgürlük prensibi konusunda onları aydınlatmaya çalışıyoruz. Fakat ince duyarlıkları olan insanların koşullardan bağımsız olarak her zaman bu çözüm yollarına başvurma yanlısı olduğumuz çıkarımını yapabileceği düşüncesiyle başvurabileceğimiz yolları inkâr ederek ya da gizleyerek prensibi muğlaklaştıracak olursak başarısız oluruz.

Özgürlük ve saldırganlıklar arasındaki sınırın bilimsel netlikle çizildiğini görmek isterim, ancak tanımdaki bu türden bir güçlüğün Anarşizmin gerçekleştirilmesi için gerekli olduğunu kabul edemem. Şayet bu türden bir tanımdan yoksunluğa karşın, özgürlüğün tarihi, Mr. Robinson'ın doğru biçimde söylediği gibi “bu sınırın sürekli genişletilmesinin bir kaydı” olduysa, bu genişletme sürecinin Anarşi bir gerçeklik haline gelene kadar sürmemesi için bir neden yok. Son tartışma zemininin bir ya da diğer tarafa çekilmesinden sonra, bu karara ve öncellerine erişilme kuralının bilimsel olarak formüle edilmesi halen imkânsız bulunabilir.

Tartışma zemininin sınırlandırılmasındaki temel etki, saldırganlığı oluşturan bilginin

artan netliğinden çok saldırganlığın sakınılması gereken bir kavram olduğuna ve özgürlüğün ilerlemenin koşulu olduğuna dair artan kavrayıştır. Kişi doğru olanı keşfetmek ve bunu dünyanın geri kalanına dayatmak için doğduğu fikrini bir kenara bıraktığı an başkalarını yalnız bırakma ve anında ve zorunlu olarak bunu gerektiren acil durumlar haricinde intikam ya da direnişten dahi sakınma yönünde artan bir eğilim hissetmeye başlar. Saldırganlık acı çektirmenin oldukça geniş anlamında tanımlansa dahi bu doğru olarak kalır; özgürlükle genel esenlik arasındaki bağın izini süren birey, pek az şeyden komşularının özgürlüklerini, onun duygularını göz önünde bulundurarak perdelediği bilincinden olduğu kadar acı duyacaktır; bu türden bir adam da komşuları dolaysız ve kesin müdahalelerde bulunana ve yasayı çiğneyene kadar, onlara hiçbir zaman “Buraya kadar, bundan ötesi yok” demeyecektir. Terçihine rağmen bundan sakındığı bilgisine kıyasla komşusunun çıplak olarak banyo yaptığını görmekten daha fazla acı duyan kişi, tartışmasız biçimde toplumun temeli olarak saldırganlığa inanan ve “özgürlüğün düzenin annesi olduğunu” öğrenmemiş olan kişidir.

Dolayısıyla bu ders, saldırganlığın mutlak bir tanımı olmaktan çok Anarşizmin gelişiminin temel koşuludur. Özgürlük bu dersti tutarlı biçimde vermiş, fakat hiçbir zaman, oldukça genel bir biçim haricinde saldırganlığı tanımlama becerisini geliştirmemiştir. Tüm şüpheli vakaların çözümü için deneyime ve bundan

elde edilen sonuçlara güvenmeliyiz.

Devletler ve Kiliseler söz konusu olduğunda ise, bence bunların komplo olduğu iddiasına ilişkin olarak Mr. Robinson'ın gördüğünden daha fazla dayanak var. Amacı ne baskılamak ne de saldırmak olmayanlar arasında pek çok iyi insan olduğunun onun kadar bütüncül biçimde farkına varmakta başarısız olduğumdan değil. Kuşkusuz tek amaçları dini gerçeği gördükleri biçimde öğretmek ve insan yaşamını yüceltmek olan pek çok iyi ve dürüst rahip var, fakat Dr. McGlynn Kilise'deki kontrolün gerçek gücünün her zaman vicdansız bir makineye verildiğini kesin olarak göstermedi mi? Herbert Spencer devletin temelini saldırganlık olduğunu kanıtladı. Şimdi savunma amaçlıymış gibi davranıyorsa, bunun nedeni sosyolojinin gelişiminin bu türden bir iddiayı varlığını sürdürmek için gerekli kılmasıdır. Bu iddiayı gerçek sanan pek çok iyi insan devlete gönüllü destek sağlamak ister. Fakat devletin yalnızca sermayenin isteğini gerçekleştirmek ve ona talep ettiği tüm ayrıcalıkları sunmak için var olduğu gerçeği sabit kalır ve kanun koyucu satın almaları için lobicileri görevlendiren kapitalistler bütününün “komplocu”dan daha ılımlı bir ismi hak ettiğini ya da “komplo” kavramının yanlış biçimde makineleri olan devletini doğasını açıkladığını göremiyorum.

Anarşizmin kendisiyle çelişmeyen herhangi bir şey ve her şeyi irdelediğini söylemenin doğru olacağını düşünüyorum. *Liberty*

(Özgürlük)te eleştirilen yazar polis ve hapishanelerin gerçekten Anarşizmle çeliştiği izlenimini vermişti. *Liberty* bunu basitçe reddeder ve bu anlamda polisler ve hapishaneler üzerine kafa yorar. Elbette bu tür kurumlara girişimsel olmayan kişilerce verilen zorunlu desteği irdilemez.

Birini istilacı olarak tanımladığımda onda hiçbir kusur bulmam; yalnızca bir gerçeği dile getiririm. Bir an için bile istilacının arzusunun düşük ahlaklı olduğunu da iddia etmem. Yalnızca aynı anda istilacının istila etme arzusunu ve benim yalnız bırakılma arzumu tatmin etmenin imkânsızlığını ifade ederim. Bu arzuların ahlaki açıdan eşit olduğunu neşe içinde kabul ederim, fakat eşit biçimde gerçekleştirilemezler. Birinin diğerine göre alt konumda olması gerektiğinden, doğal olarak istilacının alt konumda olmasını tercih ederim ve bu sonucu elde etmek için istilacı olmayan kişilerle işbirliğine hazırım. “Adalet” kelimesine adanmış değilim, ona herhangi bir itirazım da yok. Mr. Robinson bu kelimedenden hoşlanmıyorsa, yerine “eşit özgürlük” diyelim. Eşit özgürlüğü garantilemek için güç kullanımının eşit özgürlüğü ortadan kaldırmak için güç kullanımına tam olarak paralel olduğunu mu söylüyor? Şayet böyleyse, yalnızca inşa ettiği evlerde yaşayanlar adına, bir açı üzerine yaptığı değerlendirmenin mimarlıkta, sosyolojide olduğundan daha güçlü olduğunu umabilirim.

İstilacı beni bir göreve mahkum etmek

yerine otoyola barikat kuruyorsa hareket kabiliyetimi daha mı az yitiririm? Bununla beraber artık şiddet göstermeyi bırakmıştır. Özgürlüğü, şiddetin durmasıyla değil, gönüllü biçimde ya da zorla özgürlüğün eşitliğinin farkındalığıyla elde ederiz.

Özgürlük eşitliği doktrininin bitimsiz telkiniyle bunun tersini inşa etmemiz gerekir; nihayetinde, mevcut istila biçimlerine ilişkin olarak, çoğunluk mutlak biçimleriyle ilişkili olarak hâlihazırda görmesi sağlanmış olan şeyi görecektir- yani, hiçbir şekilde özgürlüğün eşitliğini aramayıp basitçe başka herkesin kendilerine tabi oluşlarını aradıklarını. İstilanın neden oluştuğuna dair duygumuz deneyimle edinilmiştir. Yeni deneyimler bu anlamı sürekli olarak keskinleştirmektedir. Sınırı halen göz kararıyla çizsek de, her gün daha net biçimde çizmekteyiz. Gelişimimizi hızlandırabileceğimiz, açık biçimde tanımlanmış bir genelleştirme yapabilseydik bu bir avantaj olurdu. Fakat buna sahip olmamamıza karşın, halen ilerliyoruz.

Yalnızca hiçbir anlaşma yapılmadığı için hor görülmeyi kabul mü etmeliyim?

Otoriteye uyma yanlısı olan kişinin konumu, hiç kimse kendisine saldırmadığında karşı koymama şeklindedir. “Şimdi hepimiz Sosyalistiz” demişti bir İngiliz uzun süre önce. Mr. Robinson’a göre şimdi açıkça hepimiz otoriteye uyma yanlısıyız. Kendisine saldırılmadığında

direnmeyi öneren, kimsenin bozmak istemediği bir anlaşmayı zorla kabul ettirmeyi öneren hiç kimseyi tanımıyorum. Mr. Robinson'a da, Mr. Pentecost'a söylediğim gibi, eşit özgürlüğe inananların tüm insanların gönüllü olarak prensiple tutarlı biçimde hareket etmesinden daha iyi bir şey istemeyeceğini söylüyorum. Fakat pek çok kişinin bu şekilde davranmak istememesi melankolik bir gerçektir. Kuş Krallığı erkekleriyle ilişkimiz söz konusu olduğunda, bu bir anlaşma değil güç meselesidir. Yönetilmeyi kabul mü red mi etmeliyiz? Kabul edecek olursak Anarşist olur muyuz? Reddedecek olursak devlet kontrolünün destekçisi olur muyuz? Soru tamamen bundan ibarettir ve Mr. Robinson bu soruya cevap veremez.

Pasif direnişle teslimiyet arasındaki temel farklılık şudur: pasif direniş destekçileri tarafından salt bir politika olarak kabul edilirken, teslimiyet onu benimseyenlerce bir prensip ya da evrensel bir kural olarak görülür. Pasif direnişe inananlar onun genel anlamda aktif direnişten daha etkili olduğu görüşünde olmakla birlikte bunun tersinin doğru olduğu belirli vakalar olduğunu düşünür; teslimiyete inananlar ya aktif biçimde direnmenin ahlaksızca olduğuna ya da bu şekilde davranmanın *her zaman* akılsızca olduğunu düşünür.

Çünkü şiddet, diğer tüm politikalar gibi istenilen sonucu vereceği zaman makul, vermeyeceği zaman da makul değildir. Bu basit-

çe, politik ve sosyal yaşamın bilimindeki temel prensiptir. Hükümete inananlar Mr. Robinson'ın düşündüğü kadar kolay ikna edilemeyecektir ve bunun böyle olması da iyidir. Temel aldığı değerlendirmeler onları devletin hırsızlığı bastırmak için var olmadığına ikna edebilir, fakat devletin lağvedilmesinin, alelade hırsızlığın da içlerinden biri olduğu farklı ve daha sıradan hükümet biçimleriyle şiddetli biçimde ilgilenme gerekliliğini ortadan kaldırmayacaktır. Çünkü, hırsız devletin ortadan kaybolmasının nihayetinde tüm diğer hırsızların ortadan kaybolmasına neden olması gerektiğini kabul etmeye yönlendirilseler de, etkilerin, ne kadar mutlak olurlarsa olsunlar her zaman anlık olmadığını ve sıklıkla yüzleşilmesi gereken ciddi güçlükler olduğunu hatırlayacaklardır.

Mr. Robinson hala bizi yalnız bırakanlara şiddet uygulamanın, bize saldıranlara şiddet uygulamakla tam olarak paralel olduğunu ifade ediyorsa, yalnızca bir kez daha ılımlı biçimde bir açığa ilişkin olarak ondan daha iyi bir gözüm olduğunun ipucunu verebilirim.

Neredeyse tüm insanlar eylemlerin büyük bölümünün eşit özgürlükle uyumlu ya da ona karşı olarak tanımlamakta uzlaştığı ve artan sayıda kişi tanımlamadaki bu uzlaşmayı daha da geniş bir eylem alanını kapsayacak biçimde genişlettiği sürece, istilanın eşit özgürlüğün ihlali olarak tanımı, beyhude olmak şöyle dursun, politik gelişmede önemli bir unsur olarak kalacaktır.

Mr. Robinson'a göre, şiddete başvurabileceğimiz belirli vakalar var gibi görünür. Şimdi "Neden?" diye sorma sırası bende. Vakalardan birinde şiddeti onaylıyorsa neden tümünde onaylamıyor? Ben nedenini görebiliyorum, fakat onun baktığı noktadan değil. Kendi adıma, Mr. Robinson şiddet göstermeyi uygun gördüğünde, gönülsüzce mi yoksa prensipleri gereği mi hareket ettiği hiç umurumda değil. Asıl soru şu: Belirli koşullar altında şiddet göstermenin akılcı olduğunu düşünüyor mu yoksa çocuğunu aksi durumda kaçınılmaz olacak olan cinayetten katilin kafasını kırarak kurtarmayacak kadar esaslı bir devlet kontrolü yanlısı mı?

Özgürlük ve Örgütlenme

Bundan otuz beş yıl kadar önce, o dönemde Londra'da, J. H. Levy'nin editörlüğünde yayınlanan *Personal Rights Journal* (Kişisel Haklar Dergisi) o zaman Bireycilik olarak bilinen şeyin yürekli bir savunucusuydu. Bu pratikte Anarşizmdi, fakat Levy, Wordsworth Donisthorpe ve dergiye köşe yazarı olarak katkıda bulunan diğerleri bunun farkında değildi; bu durum da bu beyefendilerle *Liberty*'nin editörü arasında Anarşizm ve organizasyon, vergilendirme, vb.'ye ilişkin tartışmalara yol açtı. Mr. Tucker'ın beyanları aşağıdaki gibidir:

İsimler bir yana, Bireyciliğin benimse-

diği, tüm vatandaşlar için en geniş çaplı özgürlüğü eşit biçimde sağlayacak organizasyondur. Anarşizmin benimsediği şey tam olarak budur. Bireycilik bu tür bir örgütlenmeyi gerekli olandan daha uzun bir süre boyunca istemez. Anarşizm de. Mr. Levy'nin Anarşizmin bu türden bir organizasyonu hiçbir şekilde istemediği varsayımı hükümetin Anarşist tanımını anlamakta başarısız olmasından kaynaklanır. Hükümet bu köşelerde tekrar tekrar istilacı olmayan bireyin kendisine ait olmayan bir iradeye tabi olması olarak tanımlanmıştır.

İstilacı olan bireyin bağımlılığı devlet değil devlete direniş ve devletten korunmadır. Hükümet bu türden tanımlarda her zaman şeytan olur, fakat ona direnmek hiçbir zaman şeytani ya da zehir değildir. Dilerseniz bu türden bir direnişi panzehir olarak adlandırın, fakat her panzehirin zehirli olmadığını unutmayın. Direnişe ya da korunmaya ilişkin olarak söylenilebilecek en kötü şey, bunun şeytani olduğu değil, şeytani alt etmeye yönelik gerekli bir çaba içinde üretken gücün kaybı olduğudur. Yalnızca gerekli olan ve özellikle sağlıklı olmayan emeğin lanet olarak adlandırılabildiği anlamda şeytani addedilebilir.

Hükümet bir istiladır ve devlet istilanın bir bireyde ya da belirli bir alandaki tüm insanların temsilcileri ya da yöneticileri gibi davranan bir grup bireyde vücut bulmasıdır. Anarşistler tüm hükümetlere, özellikle de en kötü yönetici ve baş istilacı olarak devlete karşıdır. *Liberty*'ye

göre iki değil tek bir bakış açısı vardır: bunlardan biri hükümeti ve devleti benimseyen otoriter Sosyalistlere, diğeri ise hükümete ve devlete karşı olan Bireyci ve Anarşistlere ait olandır.

Sonuç olarak büyük ihtimalle Bireycinin korunma için örgütlenmeye Anarşistten daha fazla önem verme eğiliminin, ferdi istilacılara karşı savunma gerekliliğinin büyük oranda ve belki nihayetinde bütünüyle istilacı devletin baskılarından kaynaklandığını ve devlet düştüğünde suçluların ortadan kaybolmaya başlayacağını Anarşistten daha az net biçimde kavlıyor gibi görünmesi olduğunu ekleyebilirim.

“Anarşizm başka hangi anlama gelirse gelsin, devletin barışçıl yurttaşların Bill Sikes’in eylemlerini sınırlamaya yönelik olarak işbirliği yapması için baskı yapmasının kınanması ve yürürlükten kaldırılması gerektiği anlamına gelir. Anarşizm bireyin kenara çekilerek bir erkeğin öldürüldüğünü ya da bir kadının tecavüze uğradığını görme hakkı olduğunu imler. Saldırının görünürde pasif olan suç ortağının tüm baskılardan kaçma hakkını imler. Anarşistin saldırganlığı kontrol etmek üzere gönüllü olarak işbirliği yapabileceği doğrudur, ama yapmayabilir de. Anarşist *sıfatıyla*, bu türden bir işbirliği yapma hakkını saklı tutma, başkalarını saldırganlığa direnişin yüküyle baş başa bırakma ya da zafer saldırganını denetimsiz bırakma hakkı vardır. Öte yandan bireycilik yalnızca aktif istilacıyı, başkalarına özgürlüğünü yeniden vermek için

gerekli olan noktaya kadar sınırlandırmaz, aynı zamanda aksi durumda daha aktif meslektaşına karşı işbirliğine yapılan saldırının pasif bir tanığı ya da suç ortağı olacak olan adamı baskı altında tutar.”

Yukarıdaki paragraf, Mr. J. H. Levy’nin *Personal Rights Journal*’da (Kişisel Haklar Dergisi) ustalıkla yazılmış bir makalesinde yer alır. Yazarın açık amacı, Anarşizmin prensiplerini ya da bu prensiplerden birini oldukça saldırgan biçimde ifade ederek onu elverişsiz bir konuma sokmaktır. Yanı sıra adil olmak, yani Anarşizm doktrinini çarpıtmamak da amaçlarından biriydi ve *çarpıtmadı*. Bir Anarşist olarak bütünüyle onaylamak amacıyla, “suç ortağı” kelimesiyle aktarılmaya çalışılan kusuru hariç tutarak paragrafı başmakale olarak yeniden basıyorum. Kişi gerçeği benim gördüğüm şekilde ifade edecekse, bunu istediği kadar açık biçimde ifade edebilir; ben her hâlükârda kabul ederim. Anarşistler prensiplerinden korkmaz. Kişinin durumunun bir cahil tarafından ılımlı, yavan ve doğru olmayan biçimde ifade edilmesinden bir rakip tarafından açıkça ve doğru biçimde ifade edilmesi çok daha tatmin edicidir.

Dolayısıyla Anarşizmin bakış açısıyla bireyin tarafsız kalıp bir adamın öldürüldüğünü görme hakkının olduğu kabul edilir. Ayrıca neden olmasın? Şayet kendi işine bakan bir adamın yakasına yapışmak ve onu bir kavgaya girmeye zorlamak gerekçelendirilebilirse, neden aynı za-

manda onu bir ebeveyni çocuğunu eğitmeye ya da bize genelin iyiliğine hizmet eder gibi görünen başka bir istila eylemini gerçekleştirmeye zorlamak amacıyla yakasına yapışamayalım? Burada etik açıdan herhangi bir farklılık görmiyorum. İlerleyen paragraflarda Mr. Levy'nin gereklilik temelinde işbirliği yapmayan bireyin yakasına yapışılmasını gerekçelendirdiği doğru. (Bu noktada bunun Yurttaş Most'un komünist girişimlerde iş birliği yapmayanların yakasına yapışmayı önerdiği ve onun ücretler yerine sevdiği için çalışmasını sağladığı zemin olduğunu ifade ediyorum.) Fakat Mr. Levy alıntıladığım paragrafı yazdığında bilinçaltında gereklilikten farklı bir itki olmalı. Aksi halde neden işbirliği yapmayan kişinin "hakkı olduğunu" inkâr etsin? Krizde olan birinin mutlak gereklilik temelinde baskının her türünü gerekçelendirmesini anlayabiliyorum, fakat bu şekilde zora koşulmuş birinin bu türden bir baskıya direnme ve kendi bağımsız -yolundan gitmekte ısrar etme hakkını reddeden kişiyi anlayamıyorum. Ancak Mr. Levy'nin yaptığı tam olarak bu şekilde bir reddediştir; aksi durumda "hakkıyla" ifadesi anlamsız kalır.

Ancak bu ne şekilde olursa olsun gereklilik iddiasına bakalım. Mr. Levy barışçıl uzlaşma karşıtının işbirliğinin gerekli olduğunu iddia eder. Ne için gerekli? "Özgürlüğün en üst düzeyde olması için gerekli" diye cevap verir Mr. Levy. Bir an için bunun doğru olduğu varsayıldığında bir diğer sorgulama gündeme gelir: Özgürlüğün mutlak olan en üst düzeyi *her ko-*

şulda ulaşılması gereken bir amaç mıdır? Özgürlüğü insanın mutluluğunun temel unsuru, dolayısıyla dünyadaki en önemli şey addediyorum ve kesinlikle ondan alabileceğim kadar çok şey istiyorum. Fakat ben bir birey olarak bu toplamın birazına sahip olacak ya da hiçbir kısmına sahip olmayacaksam tüm bireylerin keyfini çıkardığı toplam özgürlüğün toplam oranının en üst düzeyde mi yoksa bunun biraz altında mı olduğunun beni fazla ilgilendirmedini görüyorum. Ancak şayet ben de herkes kadar özgürlüğe sahip olacaksam ve diğerleri de benim kadar özgürlüğe sahip olacaksa, sahip olduğumuz şeyin verdiği güvenlik duygusuyla, bu, kuşkusuz hepimizin bu eşitlik koşuluyla örtüşen en üst düzeyde özgürlüğü elde etmeye çalışmasını gerektirecektir. Bu da bizi eşit özgürlüğün bilindik yasasına, özgürlük eşitliğiyle örtüşen en yüksek oranda bireysel özgürlüğe geri getirir. Fakat özgürlüğün bu en üst düzeyi, hipoteze göre, yalnızca özgürlük eşitliğini ihlal ederek sağlanacak olan şeyden oldukça farklıdır. Çünkü elbette barışçıl ortak üzerinde baskı kurmak özgürlüğün eşitliğini ihlal etmektir. Şayet komşum işbirliğine inanıyorsa ve ben inanmıyorsam ve benim işbirliği yapmamayı seçmeye yönelik hiçbir özgürlüğüm yokken onun işbirliği yapmayı seçme özgürlüğü varsa, aramızda özgürlüğün eşitliğinin olması söz konusu değildir. Mr. Levy'nin konumu, bu türden bir soygunun zenginliğin en üst düzeyde olabilmesi için gerekli olduğu gerekçesiyle belirli bireyleri barışçıl ve dürüst biçimde edinil-

miş zenginlikten yoksun bırakmayı öneren birinin konumuyla aynıdır. Elbette Mr. Levy buna bu hipotezin saçma olduğu ve en üst düzeyin bu şekilde edinilemeyeceği şeklinde cevap verecektir, fakat kendisine baskı yapılması durumunda, açıkça, bunu yapabilseydi bile, sonucun bu türden araçları gerekçelendirecek kadar önemli olmadığını kabul etmesi gerekecektir. Mantıklı olabilmek için kendi önermesini aynı şekilde kabul etmesi gerekir.

Fakat hipotez vakalardan birinde diğerrinde olduğundan daha mı saçmadır? Bence hayır. İnsanları özgürlüklerinden yoksun bırakarak en yüksek düzeyde özgürlüğü elde etmek bana insanları zenginliklerinden yoksun bırakarak en yüksek düzeyde zenginliği elde etmek kadar imkânsız görünüyor. Aslında bana öyle geliyor ki, her iki vakada da araç sonuç için mutlak biçimde yıkıcı. Mr. Levy hükümetin işlevlerini sınırlamak istiyor; savunduğu zorunlu işbirliği bu türden bir sınırlamanın önündeki temel engel. Elbette (Anarşistlere övgüsüne karşılık verilecek olursa) Mr. Levy'nin "görece kadar zeki olduğu" gibi, bu engelin ortadan kaldırılmasıyla sınırlanan hükümet artık hükümet olmayacaktır. Ama bunun ne önemi var? İnsanların engellemek istemekte neredeyse hemfikir olduğu o istilacı eylemleri engellemeye yönelik bir güç olmayı sürdürecektir. Bunun ötesine geçme girişiminde bulunacak olursa, anında gereçlerin azaltılmasıyla kontrolü sağlanacaktır. Gereçleri yok etme gücü hükümlanlığa karşı en etkili silahtır. Mr. Levy'nin yap-

tığı gibi vergilendirmenin hükümetle eş süreli olması gerektiğini söylemek bunun doğru ifade ediliş biçimi değildir. Vergilendirmeyle eş süreli olması gereken ve olacak olan hükümet (ya da daha ziyade devlet)tir. Zorunlu vergilendirme yürürlükten kaldırıldığında hiçbir devlet olmayacak ve bunun ardından gelecek olan savunmacı kurumun istilacı bir kurum olması, gönüllü katkıların azalacağına ilişkin korkudan ötürü istikrarlı biçimde engellenecektir. Gönüllü bir korumacı kurumun kendisini popüler talebe indirgemeye yönelik bu sürekli itkisi, kendi başına Mr. Levy'ye musallat olmuş gibi görünen sayısız rakip politik kuruluşun verdiği yersiz korkudan iyidir. Mr. Levy gönüllü vergilendirme yanlılarının bir sanrının kurbanları olduğunu söyler. Suçlama kendisine yönelik olarak çok daha fazla nedenle yapılabilir.

Ancak benim Mr. Levy'nin makalesine duyduğum asıl ilgi gönüllü vergilendirmeyi kabul eden, ancak işi Anarşizme vardırmayan ya da vardırmadıklarını düşünen bireycilerin geçerli eleştirisiyle tetikleniyor.

Özgürlük ve Vergilendirme

Devlet için en hayati önemde olan vergilendirmenin gücü doğal olarak *Liberty*'nin tartışmalarında öne çıkan bir konuydu. Mr. F. W. Read, Londra *Jus*'ta bu noktada Anarşizmin konumuna saldırmış ve Mr. Tucker kendisine şu şekilde cevap vermiştir:

Gönüllü vergilendirmecinin devlete temelde anlaşılmaya dayalı olmadığı için karşı koyduğu ve anlaşmayı bunun yerine geçirmek istediği fikri mutlak biçimde doğrudur ve (hafızam beni yanıltmıyorsa ilk kez) bir muhalifin bunu kavradığını gördüğüme memnumum. Fakat Mr. Read gönüllü vergilendirme önerisinin “Devletin anlaşma üzerine kurulu olduğu ya da olması gerektiği yönünde bir fikrin sonucu” olduğu yönündeki önceki beyanıyla gizler. İtaliye harflerle yazdığım sözcüklerin çıkarılması gerekseydi bu doğru olurdu. Yazara Anarşistlerle Rousseau’nun takipçileri arasında aksi durumda temelsiz olan analogisi için bir temel kazandıran şey bu sözcüklerin eklenmesiydi. Rousseau’nun takipçileri devletin bir anlaşmadan doğduğunu ve bugünün insanların, anlaşmayı kendileri yapmamış olsalar da ona bağımlı olduklarını ifade eder. Anarşistler aksine bu türden bir anlaşmanın geçmişte herhangi bir dönemde yapılmış olduğunu reddeder, bu türden bir anlaşma yapılmış olsaydı, bunun yapılmasında hiçbir katkısı olmayanlara bir zorunluluk gölgesi dayatamayacağını beyan eder ve kendileri adına anlaşma üzerinde dilediklerince hak iddia eder. Bir insanın kendi anlaşmalarını yapabilmesi durumu, onu başkalarının yaptığı anlaşmalara tabi kılan şey olmanın çok ötesinde, bunun dolaysız antitezidir.

Gönüllü vergilendirmenin mutlak biçimde “İngiltere’deki beş ya da altı “Devlet”in varlığına engel olmayacağı” ve “tüm bu “Devletler”in üyelerinin aynı evde yaşıyor olabilece-

ği” mutlak biçimde doğrudur. Fakat bu beyandan sonra Mr. Read’in ünlem işareti için herhangi bir gerekçe görmüyorum. Ne olmuş yani? İngiltere’de beş ya da altıdan fazla kilise var ve pek çoğunun aynı evde yaşaması sıklıkla görülen bir durum. İngiltere’de beş ya da altıdan fazla sayıda güvenlik şirketi var ve aynı ailenin üyelerinin yaşamlarını ve mallarını farklı şirketlerde kaza ya da yangına karşı güvenceye alması hiçbir şekilde nadir görülen bir durum değil. Bunun herhangi bir zararı var mı? O halde neden İngiltere’de insanların, hatta aynı ailenin üyelerinin katil ya da hırsızlara karşı yaşamlarını ve mallarını güvenceye alabileceği önemli sayıda savunma amaçlı birlik olmasın? Mr. Read gönüllü vergilendirmecilerin bir fikrini kavramış olmasına karşın, bir diğerini çok daha az net biçimde görmesinden korkuyorum- yani savunmanın tüm diğer hizmetler gibi bir hizmet olduğunu, hem işlevsel hem de arzulanan bir emek olduğunu ve dolayısıyla arz-talep yasasına tabi bir ekonomik emtia olduğunu; bir serbest pazarda bu emtianın üretim maliyetine tedarik edileceğini; süregelen rekabet kapsamında üstünlüğün en iyi ürünü en düşük fiyata yapana geçeceğini; bu ürünün üretim ve satışının artık devletin tekelinde olduğunu; devletin de, neredeyse tüm tekelleşenler gibi fa- hiş fiyatlar koyduğunu; neredeyse tüm tekelleşenler gibi, değersiz ya da değersize yakın bir ürün sunduğunu, nasıl bir gıda ürününün tekelleşen sıklıkla gıda yerine zehir yapıyorsa, devletin de korunma yerine istilayı beslemek adına savunma tekelin-

den fayda sağladığını; gruplardan birinin patronları nasıl zehirlenmek için para ödüyorsa, diğer grubun patronlarının da köleleştirilmek için para ödediğini ve son olarak devlet, tüm insanları, istesinler ya da istemesinler ürününü almalarının özgün ayrıcalığının tadını çıkardığından kötülük derecesiyle tüm değer tekalcileri geçtiğini. Dolayısıyla beş ya da altı devlet tabelalarını asacak olsalardı, insanların makul bir fiyata en iyi türde güvenliği satın alabileceğini düşünüyorum. Dahası, hizmetleri iyi olduğu ölçüde kendilerine daha az ihtiyaç duyulacaktı; dolayısıyla “devlet”in çoğaltılması devletin lağvını içerir.

Ancak Mr. Read’e göre, dikkate alınan tüm bu unsurlardan “devletin sosyal bir organizma olduğu” yönündeki son iddiasıyla kurtulunur. Bunu “tüm konunun açıklanması” olarak kabul eder. Fakat ben bunun içinde gerçekten de bir başka yersiz ifadeden başka bir şey göremiyorum. Yine şu soruyu soruyorum: Ne olmuş? Diyelim ki devlet bir organizma; ne olmuş? Buradaki çıkarım nedir? Dolayısıyla devletin kalıcı olduğu mu? Ama tarih organizmaların çözünmesinin ve diğerlerinin de çözünmek üzere doğup büyümesinin bir belgesinden başka nedir? Devlet bu düzenden muaf mıdır? Muafsa neden? Bunu kanıtlayan nedir? Devletin bir organizma oluşu mu? Evet, kaplan da bir organizmadır. Ancak silahım yokken onunla karşılaşmadığım takdirde organizması hızla bozulacaktır. Devlet insanları parçalayıp yutmaya çalışan bir kaplandır ve onu ya öldürmeleri ya da kötürüm bırak-

maları gerekir. Kendi güvenlikleri buna bağlıdır. Fakat Mr. Read bunun yapılamayacağını söyler. “Devletin gücünün hiçbir sınırlanma ihtimali yoktur.” Bu durum, bu gücü sınırlama çabası içinde olan Mr. Donisthorpe ve *Jus* için oldukça moral bozucu olmalıdır. Şayet Mr. Read haklıysa, işleri ortadan kalkmıştır. Haklı mıdır? Bunu kanıtlayamadığı takdirde gönüllü vergilendirmeci ve Anarşist çalışmalarına devam edecek, zorunlu ve istilacı devletin ölmeye yazgılı olduğu inancı onları neşelendirecektir.

Mr. Read’in (doğru olmuş olsaydı, Anarşistlere verilen geçerli ve nihai bir cevap olacak olan) bir organizmayı “çözmenin” hiçbir organik yapısı olmayan bir atomlar bütünü nü çözmekten farklı olduğu beyanına karşılık, *Liberty*’nin 107’nci sayısında yer alan J. Wm. Lloyd’un bir makalesinden aşağıdaki pasajı alıntılarmaktan daha iyisini yapmam:

“Bana öyle geliyor ki bu evren engin bir bireyler topluluğu; basit ve birincil, bütüncül, ikincil, üçüncül vb. bireylerden, öncelikli ya da daha düşük bir karmaşıklık düzeyine sahip bireylerden oluşan bir topluluk. Bu bireylerden yüksek düzeyde çetrefil olan bazıları gerçek bireylerdir, *somutturlar*, öyle bir birlik içindedirler ki içkin olan daha düşük düzeydeki organizmalar ana organizma dışında var olamaz; diğerleri kusurlu, *soyutken*, içkin olan organizmalar oldukça iyi biçimde ya da daha iyi biçimde, bütünlüklü olmaktan çok bağımsız olarak varlığını sürdürür.

İlk sınıf bitki ve hayvan yaşantısının insanın da dâhil olduğu daha yüksek pek çok formunu içerir; ikinci sınıfta da bitki ve hayvan yaşamının daha düşük düzeyde pek çok formu (ayrıkotu, tenyalar, vb.) ve pek çok toplum organizması, hükümetler, uluslar, kiliseler, ordular, vb. yer alır.”

Konunun bu tartışmasız açısı ele alındığında Mr. Read’in “bir organizmanın çözülmesi”ne ilişkin beyanının doğru olmadığı, öte yandan organizma sözcüğünün Mr. Lloyd’u *somut* sözcüğüne eşdeğer bir sıfatla yetersiz kaldığı netleşir. Dolayısıyla soru, devletin somut bir organizma olup olmadığı sorusudur. Anarşistler öyle olmadığını iddia eder. Mr. Read öyle olduğunu düşünüyorsa *onus probandi*² ona aittir. Bu hatanın devletin toplumla karıştırılmasından kaynaklandığı düşüncesindeyim. Anarşistler toplumun somut bir organizma olduğunu inkâr etmez; aksine bunda ısrar ederler. Nihayetinde bunu lağvetme yönünde bir niyetleri ya da arzuları yoktur. Toplumun yaşamının bireylerin yaşamından ayıramayacağını, biri yok edilmeden diğerinin yok edilmesinin imkânsız olduğunu bilirler. Fakat toplum yok edilemese de, toplumun eylemleri kendisini oluşturan bireylerin çıkarlarına oldukça ters düşecek biçimde oldukça fazla aksatılabilir ya da engellenebilir ve başat engeliyle devlette karşılaşır. Devlet, toplumdan

² Bir savın ya da iddianın doğru olduğunu kanıtlama sorumluluğu

farklı, ayrı bir organizmadır. Yarın yok edilmesi gerekseydi, bireyler varlıklarını hala sürdürüyor olurdu. Üretim, değiş tokuş ve işbirliği geçmişte olduğu gibi, ama çok daha özgür biçimde devam ederdi ve bireyin bağımlı olduğu tüm sosyal işlevler onun adına her zamankinden daha faydalı biçimde sürerdi. Birey devletle kaplanın pençesinin kaplanla ilişkili olduğu biçimde ilişkili değildir. Kaplanı öldürdüğünüzde kaplanın pençesi artık görevini yerine getiremez olur; devleti öldürseniz bile birey yaşamayı sürdürür ve istekleri karşılanır. Topluma gelince, Anarşistler yapabilseydi öldürmezdi ve öldürecek olsalar bile bunu başaramazdı.

Mr. Read “devleti kiliselerle ve sigorta şirketleriyle aynı düzeyde değerlendirmemi” çok şaşırtıcı buluyor. Şaşkınlığı bana gülünç geliyor. Zorunlu dini sistemlere inananlar kilisenin diğer birliklerle aynı düzeyde değerlendirilmesi ilk önerildiğinde hayretler içinde kalmışlardı. Bugün -en azından Amerika Birleşik Devletleri’nde- şaşırtıcı olan tek şey devlete başka herhangi bir düzeyde kalma izninin verilmesi: fakat siyasi batıl inanç dini batıl inancın yerini almış durumda ve Mr. Read bunun egemenliği altında.

“Beş ya da altı devletin” “aynı sayıda kiliseyle aynı uygunlukla yan yana var olabileceğini düşünmüyorum. Devletlerin sürdürmesi gereken ilişkilerde uyuşmazlık ihtimali salt dinsel olan alandan daha fazla. Öte yandan, devletlerin sayıca çokluğundan kaynaklanan uyuş-

mazlık baskı dağıyla ve tek bir zorunlu devletin kademeli olarak kümelediği adaletle kıyaslandığında önemsiz kalırdı. Gönüllü bir “Devlet”in polis memuru için, bir bireyin hangi “Devlet”e ait olduğunu ya da herhangi bir devlete ait olup olmadığını bilmek gerekli olmazdı. Gönüllü devletler istilacı ya da istila edilen kim olursa olsun yöneticilerini istilaya karşı tavır almaları için yetkilendirebilir, muhtemelen de yetkilendirirdi. Mr. Read muhtemelen istilacının ait olduğu devletin tutuklanmasını kendi başına bir istila olarak kabul edebileceği itirazında bulunur ve kendisini tutuklayan “devlet”e karşı gelirdi. Bu tür çatışmaların öngörülmesi, muhtemelen tam olarak “devletler” arasında Mr. Read’in oldukça arzulanır addettiği anlaşmalarla, hatta, “devletler”in kendilerinin örgütlendiği aynı gönüllü prensip temelinde çeşitli “devletler”in işbirliğiyle, son başvuru mahkemeler olarak federal mahkemelerin kuruluşuyla sonuçlanırdı.

Gönüllü kredilendirme “devletin” saygınlığını onarmak bir yana onu güçlendirirdi. Öncelikle işlevlerinin basitleştirilmesi borç alma ihtiyacını oldukça azaltır, muhtemelen tamamen ortadan kaldırırdı ve satın alma gücü genellikle ihtiyacın sürekliliğiyle ters orantılıdır. Güven-den yoksun olan genellikle sürekli borç alan kişidir. İkincisi, devletin tanımamakla birlikte işini sürdürme gücü zorunlu vergilendirme gücüne bağlıdır. Artık ödünç alamayacağını bildiğinde en azından yurttaşlarını devrim sınırına kadar vergilendirebileceğini bilir. Üçüncüsü devlete

yalnızca bireylerden üstün ve onların üzerinde olduğu için değil, ödünç veren kişi saygınlığını korumak istediğini varsaydığı, dolayısıyla borçlarını ödeyeceği için de güvenilir. Bu saygınlık arzusu gönüllü vergilendirmeye desteklenen bir “devlet”te vergilendirmeyi dayatan devlette olduğundan daha güçlü olacaktır.

Mr. Read’in ortaya koyduğu (organizma argümanı dışındaki) tüm itirazlar salt ustalıkla, sabırla, sağduyuyla ve tedbirlerle üstesinden gelinecek, yönetsel ayrıntıları olan güçlüklerdir. Mantıklı güçlükler, prensip güçlükleri değildirler. Ona “olağanüstü” görünürler, ama iki yüzyıl önce düşünce özgürlüğünün güçlükleri de aynı şekilde görünmüştür. Mevcut *rejimin* güçlükleri hakkında ne düşünmektedir? Gözle görülür biçimde, Romalı Katoliğin bir devlet dininin güçlüklerinin farkında olmayışı gibi o da bunların farkında değildir. Gönüllü prensibe itiraz edenlerin hayalinde ortaya çıkan tüm bu “olağanüstü” güçlükler, nihayetinde ekonomik değişikliklerin ve bu prensibin benimsenmesini izleyecek olan yaygın zenginliğin etkisi altında nihayetinde kademeli olarak yok olacaktır. Bu Proudhon’un “ekonomik organizmada hükümetin çözülmesi” diye adlandırdığı şeydir. Burada değerlendirilemeyecek kadar kapsamlı bir konudur ama şayet Mr. Read sürecin Anarşist kuramını anlamak istiyorsa, bırakalım Proudhon’un güzel kitapları arasından en güzeli, “*Idee Generale de la Revolution au Dix-Neuvieme Siecle*” (ç.n.: On Dokuzuncu Yüzyıl Devrimine İlişkin Genel

Fikir) üzerinde çalışsın.

“Tarihin belirli yönler doğrultusunda sürekli bir zayıflama, diğer yönler doğrultusunda ise sürekli bir güçlenme sergilediği doğrudur.” Bu süreklilik zaman zaman tepki dönemleriyle bölünse de, genel anlamda ifade edilecek olursa en azından eğilim bu yöndedir. Bu eğilim basitçe Anarşiye yönelik evrimin gelişimidir. Devlet gittikçe daha azını istila eder ve gittikçe daha fazlasını korur. Tam olarak bu süreç çizgisindedir ve nihayetinde Anarşistler gönüllü vergilendirmenin yerine zorunlu vergilendirmeyi geçirerek son istila sığınağının ortadan kaldırılmasını amaçlar. Bu adım atıldığında, “devlet” saldırganlığa karşı bir koruyucu olarak en büyük gücünü elde edecek ve bu kapsam dâhilinde hizmetlerine ihtiyaç duyulduğu müddetçe bunu muhafaza edecektir.

Şayet Mr. Read devletin gücünün sınırlanamayacağını söylemekle yalnızca yasal olarak sınırlanamayacağını kastettiyse, beyanının Anarşistlere ve gönüllü vergilendirmecilere verilen bir cevap olarak hiçbir uygunluğu yoktur. Bunu yasal olarak engellemeyi önermezler. Devlet için vergileri zorlamayla toplamayı ya da başka herhangi bir şekilde bireyi istila etmeyi imkânsız kılacak bir toplumsal duyarlılık oluşturmayı önerirler. Bir saldırganlık aracı olarak devlete ilişkin olarak onu saldırganlığın çıkarlarına ters düştüğüne ikna etmeyi beklemezler, ancak bireyleri istila edilmenin çıkarlarına ters düştüğüne ikna etmeyi beklerler. Bu şekilde

devleti istilacı güçlerinden yalıtmakta başarılı olmaları durumunda tatmin olacaklardır ve aracın “dizginleme” sözcüğüyle mi yoksa başka bir sözcükle mi tanımlandığı onlar için önemsizdir. Aslında bu tartışmada Mr. Read’in anlatım biçimine uyumlanmaya çalıştım. Kendi adıma gönüllü birlikleri devletler olarak adlandırmanın uygun olmadığını düşünüyorum, fakat sözcüğü tırnak işareti içine alarak bu şekilde kullandım çünkü Mr. Read örneği oluşturdu.

Newark, N.J.’den Mr. Frederic A.C. Perrine Mr. Tucker’a baş vergisi ödemeyi reddettiğini sordu ve bu konuya ilişkin olarak konumunu rastlantısal biçimde eleştirdiğinde şu cevap geldi:

Mr. Perrine’in eleştirisi bütünüyle uygun ve şu an koşullar mektubunun ortaya çıkmasını ertelemiş olsa da cevaplamayı seveceğim türden. Konumunun ana fikri, aslında argümanlarının tamamı Devletin tam olarak Anarşistlerin olmadığını söylediği şey, yani anlaşılan bireylerin gönüllü birliği olduğu varsayımı üzerine kuruludur. Gerçekten böyle olmuş olsaydı, buna ilişkin hiçbir tartışmamın olmaması ve Mr. Perrine’in beyanlarının gerçekliğini ustalıkla ele almam gerekirdi. Çünkü bu türden gönüllü bir ilişkilendirme kesinlikle sözleşme yapan tarafların hangi alanda ya da alan birimlerinde olursa olsun uzlaşabileceği düzenlemeleri dayatmaya yetkili olacak ve anlaşma yapmayan hiçbir taraf, ortaklığın dayatabileceği koşullar haricinde bu alana

girme ya da bu alanda kalma hakkına sahip olmayacaktır. Fakat bu bölgeler arasında birliğin oluşumundan önce, akıllıca ya da aptalca olsun herhangi bir nedenden ötürü birliği oluşturmayı reddetmiş olan bir birey yaşamışsa çatışan tarafların onu tahliye etmeye, kendisine katılmaya zorlamaya, birliklerine yakınlıktan kaynaklanabilecek herhangi bir rastlantısal fayda için ona bedel ödetmeye ya da onun bu faydaların semeresini almasını engellemek için geçmişteki herhangi bir hakkın kullanımında sınırlamaya hakkı olmayacaktır. Gönüllü birlik mutlak biçimde ayrılma hakkını içerdiğinden, ayrılan her üye doğal olarak yukarıda betimlenen, hiçbir şekilde katılmayı kabul etmeyen bireyin konumuna ve haklarına sahip olacaktır. Dolayısıyla bireyin kendisini çevreleyen herhangi bir gönüllü birliğe yönelik tavrına ilişkin olarak söylenebilecekler bu kadardır; desteği açıkça objelerini onaylayıp onaylamamasına, bunlara erişmedeki etkinliğine ilişkin görüşüne ve katılmaya, ayrılmaya ya da kaçınmaya ilişkin avantaj ve dezavantajlarla ilgili değerlendirmelerine bağlıdır. Fakat bugün hiçbir birey kendini bu türden herhangi bir durumda bulmaz. Ortasında yaşadığı devletler alanın tamamını kaplar ve ona kaçış şansı bırakmaz; gönüllü birlikler değil dev yağmalardır. İçlerinde görece büyük ya da küçük bir bireyler topluluğunun uzlaşısından doğmayan, bazen belirli sınırlar dâhilindeki tüm bölge ve kişileri bu kişilerin her birinin desteklemesi gereken ve egemen kanun koyucuların ve her ne şekilde seçilmiş olursa ol-

sun herkesin boyun eğmesi gereken yöneticilerin ifadesiyle, bir ulus addetmeye yönelik kuşkusuz iyicil ama daha sık biçimde kötücül amaçlardan etkilenmeyen yoktur. Bu türden bir kurum mutlak bir tiranlıktır herhangi bir bireyin saygı duymak durumunda olduğu hiçbir hak içermez; aksine, haklarını anlayan ve özgürlüklerine değer veren her birey bunu yıkmak için elinden geleni yapacaktır. Sanırım kendimi neden ne vergi ödemeye ne de göçmeye mecbur hissetmediğim konusu artık Mr. Perrine için açık olmalı. Bunları ödeyip ödemeyeceğim amaca uygunluğa ilişkin başka bir konu. Benim reddetmekteki amacım, Mr. Perrine'in ifade ettiği gibi propagandacılık ve Mr. Perrine'in mektubunun ulaştığının bilgisinde bu politikanın bu amaca yönelik olarak kullanıldığının kanıtını görüyorum. Propagandacılık vergilendirmeye ayrı münferit direniş için teşvik edebileceğim tek saik. Fakat bu ve başka pek çok yöntemle yapılan propagandacılıktan ötürü, vergilendirmeye yalnızca propagandacılık için değil zorbalarını doğrudan felce uğratmak için vergilendirmeye pasif olsa da etkin biçimde karşı koyacak olan kararlı bir erkek ve kadınlar grubu örgütlenmesinin nihayetinde gelişmesini bekliyorum. Bu savunduğum suçlamasını kabul edebileceğim “sonuç şiddetli biçimde başlangıcın yerine geçirilme” boyutu ve nihayetinde başka herhangi bir şekilde “daha iyi ve daha kolay elde edilebilirse” buna işaret etmiş olmak isterim. Mr. Perrine'in göz ardı ettiğimi düşündüğü “büyük yarış deneyimi,” kişinin duyduğunda

yere yıkılacak şekilde teslim olduğu oldukça etkileyici bir ifadedir; fakat her kim daha yakından bakma şansına sahip olursa, bunun Tak Tak'ın (James L. Walker, "The Philosophy of Egoism" (Egoizmin Felsefesi)nin yazarı) bize anlattığı hayaletlerden biri olduğunu görecektir. İnsanın bugüne dek etkilenmiş olduğu neredeyse tüm şeytani güçler bu "büyük yarış deneyiminin" ürünleriydi ve bunlardan herhangi birinin herhangi bir dönemde gereksiz bir saygı göstererek yürürlükten kaldırılıp kaldırılmadığını bilmiyorum. Yapmak zorunda olduğumuzda buna boyun eğerez; mecbur olduğumuzda "mevcut koşullarla uzlaşırız"; fakat tüm diğer zamanlarda mantığımızın ve doğruluğun izini süreriz.

Gönüllü ortaklığın mutlak biçimde ayrılma hakkını içerdiğini söylediğimde, bireylerin kendilerine her üyenin ayrılma hakkından feragat ettiği bir ortaklık kurma hakkını inkâr etmedim. Benim iddiam basitçe, bunu benimseyecek kadar başıboş herhangi birinin olması durumunda, bu türden bir oluşumun, buna taraf olan her saygın kişinin ihlal etmekte tereddüt edeceği ve akılsızlığın boyutunun farkına varır varmaz ezeceği basit bir *form* olacağı yönündeydi. Antlaşma oldukça elverişli ve çok önemli bir araçtır, fakat işlevselliğinin sınırları vardır; hiç kimse bunu erkekliğinden feragat etmek için kullanamaz. Kişinin ayrılma hakkından belirsiz biçimde feragat etmesi, kendini köle yapmasıdır. Hiç kimse kendini kendi özgürleşme beyanında bulunma hakkından yoksun kalacak kadar köleleştiremez.

Bireysellik ve beyan hakkı, ölüm dışında ortadan kaldırılamaz. Dolayısıyla sonraki aşamada Anarşist olacak olan bu türden bir oluşumun herhangi bir imzacısı, kendisini bu oluşum adına zorlamaya yönelik girişimlerden koruyacak herhangi bir aracın kullanımında bütünüyle haklı olacaktır. Fakat bu böyle olmasaydı, erkekler gerçekten de imkânsız anlaşmaları yapmak zorunda olsaydı dahi Amerika Birleşik Devletleri'nin yurttaşlarıyla ilişkilerinden yapılacak hiçbir çıkarım olmazdı. Amerika Birleşik Devletleri anayasasının hipotezdekine benzer olduğunu söylemek oldukça çılgınca bir ifadedir. Mr. Perrine Lysander Spooner'ın "Letter to Grover Cleveland"ını okuyarak bunu hemen anlayabilir. Bu ustalıkla belge ona Amerika Birleşik Devletleri anayasasının ne olduğunu ve herkes için ne kadar bağlayıcı olduğunu söyleyecektir. Fakat Amerika Birleşik Devletleri anayasası, yukarıda betimlenen yapıda gönüllü bir antlaşma olmuş olsaydı, bunu tanımamakta başarısız olanların neden bu türden bir başarısızlıkla ona uyum sağlamak durumunda olduklarını, buna dahil olan kişilerin onayının neden o dönemde doğmamış olan kişiler için bağlayıcı olduğunu ya da, varsa antlaşma yapan tarafların, basitçe kendileri ya da kişisel olarak işgal edip kullandıkları topraklar yerine dünyanın o zamandan beri Amerika Birleşik Devletleri olarak bilinen bölümü ve içindeki herkes üzerinde ne türden bir yargılama ve egemen güç olma hakkının olduğunu bize söylemek Mr. Perrine'e düşerdi. Bunlar bütünüyle göz ardı ettiği husus-

lardır. Uslamlaması aralarında hiçbir mantıksal bağlantı olmayan bağımsız önermeler içerir. “Büyük yarış deneyimi” söz konusu olduğunda büyük olan herhangi bir şeyimiz varsa, onun bu olduğu oldukça açıktır, fakat temel olan herhangi bir şey varsa onun bu olduğu daha az doğru değildir. Sahip olduklarımızın *tümü* budur ve *tümü* bu olduğundan hem büyük hem temel olan her şeyi içerir. İnsanın ne görkemini ne de aşağılanmasını inkâr etmiyorum; sonuç olarak olmuş ve yapmış olduğu şeylerin hiçbirini kabul ya da reddetmiyorum. Mantığımı körü körüne onaylama ve insanın dahi tanrılığı yerine ayrımcılık amaçlı olarak kullanmaya çalışıyorum. Bu yarış deneyimine taklit ve tekrarla tapmamalı, yanlışlarından fayda sağlayarak gelecekte bunlardan uzak durmaya çalışmalıyız. Cennete ilişkin herhangi bir duruma inanmanın çok ötesinde, evrim kuramına mutlak bağlılığım kapsamında hiçbir insana teslim olmuyorum, fakat evrim salt bizi ~~değ~~ diğer tüm yönlerle yönelttiği ve bunda başarısız olduğu için “bizi Anarşiye yöneltiyor.” Evrim de aracı ya da süreci olduğu doğa gibi oldukça savurgan ve öngörüsüz. Savurganlığını taklit etmeyelim, hatta yapabiliyorsak ona hoşgörü göstermeyelim; beynimizi daha çok evrimin ekonomi yolunda rehberliği için kullanalım. Kendi haline bırakılmış olan evrim er ya da geç tüm diğer sosyal formları ortadan kaldıracak ve bize Anarşiyi bırakacaktır. Fakat yönlendirilen evrim geçmişe ait başarısızlıklarındaki ortak unsuru keşfetmeye çalışacak, bu unsura sahip olan her şeyi hızla

reddedecek ve bu unsurlara sahip olmayan Anarşiyi doğrudan kabul edecektir. Evrimin ürünleri olduğumuzdan kuklaları olmayacağız. Aksine, zekâmız arttıkça onun efendileri olacağız. Aşırı uç görüştekiler galip geldiğinde, büyük üzüntüler pahasına “o büyük devrimlerin” “muhteşem devirlerin” “yolunu açmamızın” nedeni, bütün bir oy hakkı konusuna prensip açısından yaklaşmak yerine bize egemen olmasına izin vermemiz, yolu üzerinde değil onunla birlikte yürümeye çabalamamız, vaktimizi gizli oylama, açık oylama ve buna benzer şeylere harcamamız. Gerçekten de muhteşem devirler! Daha çok ihtiyatla sakınmamızı gerektiren büyük felaketler. Ama nasıl? Şimdi radikaller olarak. Evrimsel dönemlerde daha fazla sayıda radikal olmuş olsaydı, devrimsel dönemler olmazdı. İnsanlığın öğreneceği bundan daha önemli bir ders yoktur. Bu ders öğrenilene kadar Mr. Perrine nafile insanın tanrısallığı hakkında konuşacaktır, çünkü her gün tanrısının bir tür havai fişek olduğunu daha net biçimde ortaya koyacaktır.

“Antlaşmaların aptalca yapıldığına ikna olur olmaz tüm antlaşmaları bozmak her insanın görevidir.” Söylediğim şey, kişinin özgürlüğüyle sonsuza dek vedalaşmak üzere bir antlaşma imzalaması gerekiyorsa, akılsızlığının boyutunu görür görmez bunu ihlal edecegiydi. Bazı sözlerin tutulmamasının daha iyi olacağına inanmam aptalca bir sözü tutmanın her zaman akıllıca olduğunu düşünmemi sağlamıyor. Aksine sözlerin tutulması bence o kadar önemli

bir konu ki ihlal edilmelerini ancak en radikal durumlar söz konusu olduğunda onaylayabilirim. Ortakların birbirine güvenmesi gereğinin o kadar hayati sonuçları var ki, daha da önemli bir konu pahasına sağlanabildiği durumlar haricinde, hiçbir zaman bu güveni azaltacak bir şey yapmamak daha iyi. Evrimle kastettiğim şey Darwin'in kast ettiği şeyle tam olarak aynı; yani başka herhangi bir nedenden ötürü gerçekleşen değişiklikler arasından yalnızca çevreye en iyi uyumlananların korunduğu seçim süreci. Yok olan farklılıklar varlığını sürdürenlerden sayıca oldukça fazla olmakla beraber bu süreç oldukça savurgan ama insan zekası bu savurganlığı oldukça azaltabilir. İyimserlikle kast edilen *mevcut koşullarda* her şeyin iyi sonuçlandığı doktriniyse, bunun iyimserliğini kabul etmeye bütünüyle istekliyim. Bu şekilde tanımlanan iyimserlik gereklilik doktrininden daha fazlası değil. "Alçalma" (degradation) sözcüğüne gelince, Mr. Perri-
-ne'in bunun tüm anlamlarının farkında olmadığı açık. Türemiş olmasıyla (derivation) kast edilen daha yüksek bir şeyden miras kalmış olduğu ama bazı en iyi İngiliz yazarlar, öncelinden bağımsız olarak bunu aşağı bir konumu ifade etmek için de kullanıyor. Ben sözcüğü bu ikinci anlamıyla kullandım.

Anarşizm ve Suç

Mr. B. W. Ball *Index*'te bu felsefenin temeline aşına olmadan Anarşizmi eleştiren bir yazı yazdı. Kendisine yazılan cevap şu şekildeydi:

Mr. Ball'un bize yönelik kısaca ifade edilen temel argümanı şu şekilde: Suçun var olduğu yerde bunu baskılamaya yönelik bir güç de var olmalı. Bunu inkâr eden kim? Kesinlikle *Liberty* değil; kesinlikle Anarşistler değil. Birlikte sınıflandırılanlar arasında otoriteye uyma yanlıları olabilse de Anarşizm otoriteye uyma taraftarlığının bir canlanması değil. Mr. Ball'un saldırısının yönü, acımasızca, kanlı çalışmalarını desteklemeye yönelik hiçbir şey yapmaksızın hırsızlığın, tecavüzün ve cinayetin topluluğu alt üst etmesine izin verebileceğimizi imliyor. Aksine, kişi ve mülkiyetin ihlal edilmesinin en müsamahasız düşmanlarıyız ve bunun nedenlerini ortadan kaldırmakla oldukça meşgul olsak da koşulların ve bilgeliğin dikte edebileceği gibi, anlık gösterimlerine bu türden kahramanca bir yaklaşıma ilişkin hiçbir tereddüdümüz yok. Gücün gerekliliğinin nihai olarak yok olmasını, suçu bastırma amacına yönelik dahi olsa gözettiğimiz doğru, fakat bu gerekli bir sonuç olarak buna içkin de olsa hiçbir zaman devletin ortadan kaldırılması için gerekli bir koşul değil.

Dolayısıyla devlete karşı koymakla, Mr. Ball'un önermesini reddetmiyor, onu belir-

gin biçimde onaylıyor ve vurguluyoruz. Kişinin ve mülkiyetin başat istilacı, temelde var olan tüm suçların ve sefaletin nedeni, kendi başına var olan en büyük suçlu olarak devlete savaş açıyoruz. Devlet suçluları cezalandırdığından çok daha hızlı biçimde üretiyor. Varlık sebebi ekonomik ve sosyal kaosa yol açan ayrıcalıkları yaratmak ve sürdürmek. Zenginliği ve öğrenmeyi bir azınlığa sunan ve eşitsizliğindeki artışın suç artışıyla doğru orantılı olduğu yoksulluk ve cehaleti kitlelere yayan tekellerin tek destekçisi. Kurbanların anlaması için fazla incelikli yöntemlerle çoğunluğu soyan bir azınlığı destekliyor, sonrasında çoğunluğun bu türden itaatsiz üyelerini, devletin meşru olarak kabul edemeyeceği kadar basit ve dolaysız yöntemlerle başkalarını soyma girişimi olarak cezalandırıyor ve yüz kızartıcı varlığına, sürekli olarak yarattığı suçu bastırma gerekliliğine bir özür olarak, zorbalıklarını Mr. Ball gibi bilim insanı ve filozofları dava için kandırarak öfkelerini taçlandırıyor.

Mr. Ball -adını onurlandırmak adına söylenmelidir ki- kölelik karşıtı günlerde kararlı bir kölelik karşıtıydı. İçtenlikle köleliğin kaldırılmasını istiyordu. Kuşkusuz köleliğin eğitimsiz siyahileri kötülükten uzak tutmak için gerekli olduğu ve böylesi cahil bir kitleye özgürlük vermenin güvenli olmayacağı argümanı ile ne kadar sık karşılaştığını hatırlayacaktır. O günlerde Mr. Ball bu türden bir mantık yürütmeye içkin yanıltmacanın içyüzünü görüyor ve bunu ısrarla talep edenlerin bunu yapma nedeninin kölelerin

zorlu emeği üzerinden lüks içinde yaşamalarının ahlaki bir gerekçelendirmesini yapmak olduğunu biliyordu. Muhtemelen onlara şu türden bir cevap vermeye alışmıştı: “Siyahilerin cehaletinin devam etmesinin nedeni kölelik kurumudur ve köleliklerini cehaletleriyle gerekçelendirmek bir kısır döngüde akıl yürütmek ve asıl soruyu cevaplamaktan kaçınmaktır.”

Bugün Mr. Ball -yine onu onurlandırmak adına söylenmelidir ki- dindar bir kölelik karşıtıdır. Kilisenin lağvını ya da en azından ortadan kaldırılmasını dürüstçe ister. Özel olarak Kilisenin doktrinlerinin bir sanrılar yığını olduğunu kabul etmeye istekli olmakla birlikte Kilisenin batıl inançların yönlendirdiği kitleleri düzene sokmak için gerekli olduğunu ve içinde oldukları zihinsel itaatten bağımsızlaştırılmalarının dizginsiz yayılmaları, sefahatleri ve nihai yıkımlarına eşdeğer olacağını iddia eden rahiplerle sıkça karşılaşmış ya da haklarında bir şeyler duymuş olmalıdır. Mr. Ball bu türden bir mantığın bütünündeki mantıksızlığı net biçimde görür ve bunu kullananların, onlara para vermekten başka ne yapabileceklerini bilmeyen yoksul aptallardan para toplamalarını ahlaki açıdan gerekçelendirebilmek için yaptığını bilir. Onun mazur görülebilir bir öfkeyle şöyle cevap verdiğini hayal edebiliriz: “Kurnaz dolandırıcılar, insanları batıl inançla doyuranın kiliseniz olduğunu ve varlığını batıl inançları temelinde gerekçelendirmenin ata et ite ot vermek ve tartışılan konuyu olumlamak olduğunu biliyorsunuz.

Biz Anarşistler politik kölelik karşıtlarıyız. Devletin lağvedilmesini dürüstçe istiyoruz. Bu soruna ilişkin duruşumuz pek çok açıdan Kilisenin kaldırılması yanlısı ve köleliğin kaldırılması yanlısı olanların görüşlerine paralel. Fakat bu vakada Mr. Ball -kötü şöhretini vurgulamak adına belirtilmelidir ki- kölelik karşıtlarına karşı zorbaların tarafını tutmakta ve ona karşı oldukça sık biçimde duyulan sesi yükseltmektedir: Devlet hırsız ve katilleri bağımlı durumda tutmak için gereklidir ve devlet olmasa hepimizin sokaklarda boğularak idam edilmesi ve yataklarımızda boğazlarımızın kesilmesi gerekirdi. Mr. Ball nasıl karşıtlarının yanıltmacasını görüyorsa hepimiz de onun karşıtlarına oldukça benzeyen yanıltmacasını görüyoruz; bununla birlikte onun değil kapitalistlerin bunu, sayesinde emekten ürünlerinin tamamını çıkarabildikleri kurumun gerçek amacını görmemelerini sağlamak için yaptıklarını biliyoruz. Onun karşıtlarına verdiği cevabı, çok da sabırlı olmayan bir ruh haliyle biz de ona veririz: Devletin hırsızların ve katillerin doğmasına yol açan koşulları yarattığını ve varlığını hırsızlık ve cinayetlerin sürmesi üzerine temellendirmenin onlar kadar mantıksız her parçacığın köleliği ve Kiliseyi lağvetme çabalarını alt ettiğini göremiyor musun?

O halde nihayetinde hırsız ve katillerin cezalandırılmasına karşı değiliz, onların yetiştirilmesine karşıyız. Mr. Ball ya şu noktada bize saldırmalı ya da hiçbir zaman saldırmamalı.

Şu an kötülüğün yabancı kökenini ilan etmek, dolayısıyla yabancı unsurun Amerikan toprağından çıkarılmasını savunmak için seslerini hummalı bir koroda birleştiren parti platformu üreticileri, gazetelerdeki başmakalelerin yazarları, kürsü minderlerinin kabartıcıları ve seçim konuşmacıları Saygıdeğer Frederick Howard Wines'ın onuncu nüfus sayımı raporlarından derlediğı ve kendisi tarafından son dönemde Boston'da düzenlenen Ulusal Hapishane Birliğı kongresine sunulan figürler üzerinde çalışmalıdır. Düşünürlerin sunulduğu türden bu türden yaygaracılar istatistikte düşündürücü şeyler bulabilir. Bunlardan yola çıkıldığında, yabancı ülkelerde doğan nüfus içinde suç oranı hala yerli nüfusumuza oranla çok daha yüksek olsa da, 1850 yılında, yerli nüfusun beş katından daha fazla olan yabancı nüfusun 1880 yılında iki katından daha az yüksek olduğu görülür. Yanı sıra, kişi ve mülkiyete yönelik suçlar tek başına değerlendirildiğinde iki oranın tam olarak aynı düzeyde olduğu ve "suçlar" kataloğı ahlaki değerlere, kamu politikasına ve topluma karşı suçları kapsayacak biçimde genişletildiğinden yabancı ülke doğumlu suçluların oranı yerli suçluların oranını aşar gibi görünür. Diğer bir deyişle, çalan, zarar veren, yakan, saldıran, kaçıran, tecavüz eden be öldüren yerlilerin oranı, benzer şekilde istilacı eğilimleri olan yabancılardan oranına neredeyse eşittir ve yabancı ülke doğumlu suçluların oranı yerli suçluların oranını geçer. Bunun nedeni yalnızca yabancı ülkede doğanların insanların neyi

yiyecek içmemeleri gerektiğini, saptanmış biçimler ve koşullar dışında sevmemeleri gerektiğini, kişiliklerini yöneticilerinin sunduğu biçim haricinde kullanmamaları ve sergilememeleri gerektiğini, Pazar günleri çalışmamaları, oynamamaları ya da Tanrı'nın ismine saygısızlık etmemeleri gerektiğini, kumar oynamamaları, küfretmemeleri gerektiğini, belirli ürünleri hiç satmamaları ya da ayrıcalıklılar için vergi ödemeden belirli başka ürünleri almamaları gerektiğini ve İncil haricinde hiçbir müstehcen edebiyat ürününü postalamamaları, sahiplenmemeleri ya da okumamaları gerektiğini buyuran yasalara uymaya daha az meyilli olmasıdır. Yani, Avrupa'da doğmuş olanlar soydaşlarının sınırlarını ihlal etmeye Amerika'da doğanlardan daha kararlı değildir, fakat Amerika'da doğmuş olanlar sınırlarının ihlal edilmesine ve ayaklar altına alınmasına yer yüzündeki tüm diğer insanlardan daha isteklidir. Bu durum *Liberty*'ye göre yabancıları oldukça iyi biçimde temsil eder ve kendi özgürlüğümüz ve esenliğimiz için göçmenliği teşvik etmek için mümkün olan her şeyi yapmayı önemli kılar.

Fakat, yaygaracılar bu yabancıların Anarşist ve Sosyalist olduğunu söyler. Buna dair bir gerçeklik vardır; genel bir kural olarak, insanlar ne kadar iyiye aralarında o kadar çok Anarşist ve Sosyalist bulunacaktır. Bu da onuncu nüfus sayımının kanıtladığı bir gerçektir.

Bu ülkede Anarşist ve Sosyalistler en geniş çapta hangi yabancılar sınıfında görülür?

Kesinlikle Çinliler, İrlandalılar, Kübalılar ya da İspanyollar veya İtalyanlar, Avustralyalılar, İs-koçlar, Fransızlar, İngilizler ya da Kanadalılar arasında değil. Fakat bunlar suçluluk açısından Ruslar haricinde daha az suçluluk oranı olan ye-gâne yabancılardır. Bu ülkede yabancı ülke do-ğumlu kayda değer sayıda Anarşist ve Sosyalist bulabilmek için Ruslara, Almanlara, Polonyalı-lara, Macarlara ve Bohemyalılara bakmamız ge-rekir. Ancak istatistik Rusların neredeyse Ame-rikalılar kadar kurallara bağlı, Almanların tam olarak Amerikalılar kadar kurallara bağlı, Polon-yalıların ve Bohemyalıların iki kattan daha fazla kurallara bağlı olduğunu göstermektedir.

Ahlak dersi: Şayet ayrıcalık savunucu-ları ayrıcalık karşıtlarını bu ülkeden atmak isti-yorsa, Kongrenin on birinci sayımı iptal ettiğini görmeleri gerekir. Çünkü on birinci sayım yapıldığı takdirde kuşkusuz onuncu sayımın verdiği bu iki dersi vurgulayacaktır: öncelikle yabancı göçmenliğinin aramızdaki sahtekarlık ve şidde-ti arttırmayıp özgürlük sevgisini arttırdığını ve ikincisi dünya nüfusunun kademeli olarak Anar-şistler ve suçlular olmak üzere iki sınıfa bölün-düğünü

Özgürlük ve Politika

Kendilerini Boston Siyasi Sınıfı olarak adlandıran, amacı üyelerini oy kullanımına hazırlamak olan, Ulusal Kadın Oy Verme Hakkı Birliği'nin Massachusetts koluyla ilişkili olan bir grup kadın vardır. 30 Mayıs 1889'da, Concord filozofu Dr. Wm. T. Harris, bu sınıfa halka açık biçimde Devlet Sosyalizmi, Anarşizm ve serbest rekabet konularında hitap etmiştir. Parantez içinde bu hanımlara şayet nasıl oy kullanılacağını öğrenmek istiyorlarsa, yönlendirme için Dr. Harris'e değil, eski gözetmenleri Bill Simons'a, New York'dan Johnny O'Brien'a ya da Senatör Matthew Quay'e veya Tammany*'den (*ç.n.: 1800'lerin sonu ve 1900'lerin başında new york'ta demokrat parti'nin içinde yer alan politik topluluk) cesur bir öncüye, ya da şehre, devlete ve ulusa öncülük eden herhangi bir "patron"a başvurmaları iyi olacaktır; çünkü oylamanın en büyük amacı sayım yaparak gerçekliği denemek ve muhaliflerinize sayıca arkadaşlarınızdan az olduklarını göstererek onların haksız olduğunu kanıtlamaktır; oylamalarda çoğunluğu yanlarına çekmenin ustası olduklarını gerçek anlamda kanıtlayan bu adamlar, Boston Siyasi Sınıfı'na birkaç oyun öğreterek sayısal üstünlük sağlayabilir; öte yandan Dr. Harris, vakaya en uygun bakış açısıyla yalnızca zekalarını arttırabilir ve böylelikle onları zafere beyinler yerine oyların karar verdiği bir yarışmada bozguna uğramış olduğu tahmin edilen bir azınlık içinde daha umutsuz biçimde onarabilir.

Fakat bunu geçelim. Şu an bu kusursuz hanımefendilerle Dr. Harris'in kusursuz hitabıyla ilgileniyorum. Çünkü bunu kısmen Anarşizme bir darbe olarak amaçlamış olduğu gerçeği hariç tutulduğunda kusursuzdu. Söylem gerçekte bu türden bir darbe değil neredeyse başından sonuna kadar Anarşizmin bir doğrulamasıydı; en azından prensiplerle ilgilendiği ve Anarşizmden yalnızca ortaya koyulan prensipleri göstermeye ve var olan toplumu onlarla birlikte onları tanımlayan biçimde tanımlamaya yönelik birkaç yanlış girişimde uzaklaştığı ölçüde.

Konuşmacı toplumun amacının en yüksek düzeyde bilinçli zekânın üretimi ya da diğer bir deyişle en kusursuz bireysellik olduğu önermesini ortaya koyduktan sonra, zamanının ilk yarısını bu devlet sosyalizmini bu açıdan değerlendirerek geçirdi. Devletin girişimi içine almasının gerçek anlamda bir “geriye bakış”-ilkel insanın bildiği tek toplum biçimi olarak komünizme (özgürlüğün yok edilmesi pahasına maddesel eşitliği seçen, bireyselliğe eğilimiyle evrimin insanlığı kademeli olarak binlerce yıldır taşıdığı, yaşam ve mülkiyete ilişkin bireysel hakları endüstriyel despotluğa maruz bırakarak yaşam hakkını en azından kısmen koruyacak ve sosyal varlığın bir görünümünün devamını mümkün kılacak merkezi bir siyasi despotluğu gerekli kılan komünizme) uzun bir bakış-oluşunu göstermekte hiç güçlük çekmedi. Konuşmacı sivil toplumun üretim, dağıtım ve tüketimde özgürlüğe bağımlı olduğu ve bu özgürlüğün,

tüm bu işlevlerin ekonomik yasanın bir ikamesi olarak rastlantısal güç tarafından mutlak kontrolünü imleyen devlet sosyalizmiyle bütünüyle uyumsuz olduğu fikrindeydi. Dolayısıyla sivil topluma büyük değer veren Dr. Harris'in devlet sosyalizmi için bir işlevi yoktur. Anarşistlerin de bu türden bir işlevi yoktur. Dolayısıyla Anarşistler ve Boston Siyasi sınıfının öğretmeni bugüne kadar el ele yürümüştür.

Ancak Dr. Harris tam da bu noktada bizimle ilişkisini kestiği sanrısıyla hareket eder. Bu argümanı daha da ileri taşıdıkça bunun doğru olup olmadığını görürüz. toplum felsefesinin aslen dört kurumun kapladığı alanla bir arada olduğunu ifade etmiştir; bunlar aile, sivil toplum, devlet ve kilisedir. Sonrasında, bu kurumların özel amaçlarını tanımlamak amacıyla ailenin amacının bireylerin yeniden üretimini garantilemek ve onları çocukluk boyunca yönlendirerek makul insanlar olmaya hazırlamak olduğunu, devletin amacının her bireyi saldırganlığa karşı korumak ve kendisi başkalarının eşit özgürlüğünü gözettiği sürece ona özgürlüğünü vermek olduğunu ve Kilisenin amacının (kavram yalnızca çeşitli dini topluluklara uygulanabilirliğiyle değil en geniş anlamında kullanarak) bilimin, edebiyatın, güzel sanatların, hayatı yaşanmaya değer kılan ve bilinçli zeka ya da bireyselliğin arttırılması ve tamamlanması eğilimini taşıyan, daha yüksek düzeydeki tüm beşeri bilimlerin araştırılmasına ve kusursuzlaştırılmasına cesaret verilmesi olduğunu ifade etmiştir. Konuşmacının gözünde bu

hedeflerin her biri herhangi bir saygın toplumun varlığını sürdürmesi için gereklidir ve bunlardan herhangi birinin yok olması bir felaket olacaktır. Dürüstçe, devlet sosyalistlerinin sivil toplumu ortadan kaldırmakla bütün bir yapıyı yıkacağını, öte yandan hatalı biçimde ifade ettiği gibi Anarşistlerin devleti ortadan kaldırarak ona eşit ölçüde zarar vereceğini söylemiştir. Dr. Harris'in hatası buradadır ve bu eleştirideki en görgüsüzce hatalardan biridir; başkalarının fikirlerine onların tanımları açısından değil kendi tanımınız açısından yaklaşmak. Dr. Harris Anarşistlerin devleti lağvetmek istediğini duyar ve hemen devlet olarak tanımladığı şeyi lağvetmek istedikleri sonucuna varır. Bu da, bilgin dahilinde, uzun olmayan bir süre öncesine kadar bir Anarşistin okuduğu ve Anarşistlerin eşit özgürlük yasasını dayatmakla yetinen herhangi bir kurumla hiçbir tartışmasının olmadığı ve devlete ancak öncelikle onu *zararsız* birey üzerinde otorite kuran ve bu otoriteyi fiziksel güçle ya da yalnızca gerekli olması durumunda fiziksel güçle desteklenebilecek ve desteklenecek bir güç olduğu için etkili olan araçlar yoluyla kullanan bir kurum olarak tanımladıktan sonra karşı koydukları gerçeğinin kolaylıkla çıkarılabileceği bir yazıyı dinlemiş olmasına rağmen gerçekleşir. Devleti Dr. Harris'in onu *tanımladığı* biçimde hariç tutmanın çok ötesinde, Anarşistler bu türden bir kurumu, *raison d'etre*³ sürdüğü müddetçe açıkça destekler ve Dr. Harris gereksiz hale geldikten sonra muhafaza

³ Varlık amacı

edilmesini talep etmeyecektir.

Dolayısıyla prensipte Anarşistler ve Dr. Harris her önemli noktada uzlaşmazlar mı? Kesinlikle görünen budur. Sosyal haritasının her bölümünü kabul etmeyecek hiçbir anarşist tanı-
mıyorum.

Ailenin amacını onun gibi tanımlayan Anarşistler aileye inanır; yalnızca hangi aile *bi-
çiminin* bu amacı en iyi biçimde güvence altına alabileceğinin belirlenebilmesi adına serbest re-
kabete ve deneye her zaman için izin verilmesi gerektiğinde ısrar ederler.

Sivil toplumun amacını onun yaptığı gibi tanımlayan Anarşistler sivil topluma inanır; yalnızca sivil toplumun kısmi olmak yerine bü-
tüncül olmasında ısrar ederler.

Devletin amacını onun yaptığı gibi tanımlayan Anarşistler devlete inanır; yalnızca, varlığı için gerekliliğin tümü değilse de büyük kısmının sivil toplumun özgürlüğünün kısmi olarak sınırlanmasının sonucu olduğunda ve en-
düstriyel özgürlüğün tamamlanmasının bir gün bireyleri politik özgürlüğün garantilenmesine gerek bırakmayacak kadar uyumlandıracağında ısrar ederler.

Kilisenin tanımını onun yaptığı gibi yapan Anarşistler kesinlikle kiliseye inanır; yalnızca tüm çalışmalarının salt gönüllü olması ve

keşif ve başarılarının ne kadar yararlı olursa olsun bireye otorite tarafından dayatılmaması gerektiği konusunda ısrar ederler.

Fakat ne yazık ki Anarşistlerle Dr. Harris'in aynı görüşte olmadığı bir nokta vardır ve ailenin mevcut biçiminin amaçlarını en iyi biçimde koruyan biçim olduğunu ve süregelen aile yaşantısıyla ortaya çıkan korkuların kanıtı her gün gittikçe artan düzeyde gözlerimizin önüne yayılsa da başka hiçbir biçime yönelik bir girişimin hoş görülemeyeceğini, en önemli özgürlükler, olmadığında tüm diğer özgürlüklerin pek az işe yarayacağı ya da hiç işe yaramayacağı, bankacılık özgürlüğü ve işgal edilmemiş toprağa el koyma gibi özgürlüklerin sivil toplumda hiçbir şekilde görülmediği inkar edilemeyecek olsa da sivil toplumun mevcut biçiminin bütüncül ekonomik özgürlüğün cisimleşmesi olduğunu, mevcut devlet, kuşkusuz kendisi eşit özgürlüğün bir inkarı olan zorunlu vergi üzerine kurulmuş olsa ve tümü ayrıcalıklılara ve tekellere fayda sağlayacak biçimde tasarlanmış, tüketime ilişkin ya da işgüzarlık eseri olan sıkıcı yasalara her gün bir yenisini eklese de devletin eşit özgürlük yasasını dayatmaktan başka bir şey yapmadığını ve din, bilim, edebiyat ve sanatın çeşitli alanlarında, boyutu ve gücünden hala tatmin olmadığı sayısız ayrıcalık, iyilik, ayrıcalık ve yetkiyle donatılmış olduğu yönündeki şüphe götürmez gerçeğe karşın mevcut kilisenin çalışmalarını serbest rekabet prensibine paralel biçimde yürüttüğünü beyan ettiğinde, varsaydığında ya da

bunun çıkarımının yapılmasını bize bıraktığında bu noktaya ulaşılır.

Tüm bu varsayımlar Dr. Harris'in bir eylem insanı değil kuram insanı olduğunu net biçimde göstermektedir. Ayrılmış prensipler haricinde hiçbir şey bilmez. Sonuç olarak Devlet Sosyalisti kendisinininkine muhalif bir prensibi kapsamına almayı önerdiğinde, prensibi bu şekilde kabul eder ve iyi yönlendirilmiş argümanlarla çürütür.

Fakat bu muhalif prensip, hâlihazırda içkin olduğu ölçüde onun için tanınmaz durumdadır. Cisimlendiği an onu kendisine ait zanneder. İster bir bankacılık tekeli, ister bir toprak tekeli ya da ulusal bir posta merkezi tekeli, ortak bir okul sistemi, zorunlu bir vergi ya da zararsız bireylerin bir düşman tarafından vurulmak üzere konumlandırılması olsun bir eliyle bunu sunmakta acele ederken diğer eliyle bağımsız rekabetin bayrağını dalgalandırır. Dünyevi paketlemelerinin sonucunda kurumsal olarak statükoyla mücadele edemez durumdadır. Bu yüzden bütünüyle yetkin bir öğretmen değildir ve Boston Politik Sınıfı'ndan hırslı bayanların akıllarını karıştırmaya yatkındır.

Özgürlük ve Yasaklama

Bir korumacı ve paragöz (fakat içki yasağı karşıtı) olan Mr. Lucian V. Pinney, gazetesi the Winsted (Conn.) Yayıncılık'ta aşağıdaki beyanda bulunmuştur:

“Özgürlükten daha iyi bir şey ve ister göklerin teolojik despotluğu, krallığın teokratik despotluğu ya da çoğunlukların demokratik despotluğu olsun despotluktan daha kötü bir şey yoktur; ve kapitalizmin despotluğuyla daha iyi olmayan diğer despotluk biçimlerini kullanarak mücadele etmek için yola çıkan emek reformcusu, karşı karşıya olduğu düşmandan daha kötü olma gücünden yoksundur; bu durumda Mr. Tucker tutarsızlığından ötürü onu paylamıştır:

Mr. Pinney sermayenin despotluğuyla, ithal ürünleri vergilendirilmemiş olarak satın alma özgürlüğünü reddeden ve para birimi olarak dolaşıma sokmak üzere para basma özgürlüğünü reddeden despotluğu kullanarak mücadele eden biridir. Mr. Pinner bu tutarsızlığa, vergi ekeli ve para tekeli dışında erişmenin mümkün olmadığını düşündüğü yüksek ücret ve çokça para arzusuyla sürüklenmiştir. Fakat dini despotluk kurtuluş arzusunu, ahlaki despotluk saflık arzusunu ve yasaklayıcı despotluk da ağırbaşlılık arzusunu savunur. Bununla beraber, tüm cehennemlerin yolu iyi niyet taşlarıyla döşeli olsa da, bütün bu despotlukların sonu cehenneme çıkar ve Mr. Pinney'nin cehennemleri de tüm diğer ce-

hennemler kadar sıcaktır. Yukarıdaki alıntı onun Özgürlüğün kurtuluşun gerçek yolu olduğunu bildiğini gösterir. O halde neden tutarlı biçimde bunun izini sürmez?

Mr. Pinney yasaklamalarla Özgürlük adına mücadele eder. Dolayısıyla ona argümanının ithal ürünlere getirilen vergiyi ve özel devlet para birimini savunması karşısında eşit ölçüde iyi olduğunu gösterdim. Analojiye ilişkin herhangi bir yanılgıdan özenle kaçınan Mr. Pinney bu noktada cevap verir: “Kısaca kendimizi bir yandan yabancı istilacılara diğer yandan güvenilmez dolandırıcılara karşı savunmanın hakkımız olduğuna inandığımız için despotuz.” Evet, kendilerini ayyaş ve içki satıcılarına karşı savunmanın hakları olduğuna inanan yasak yanlıları kadar despot.”

Benimle özgürlük prensibinin mantığı konusundaki tartışmasını sürdüren Mr. Pinney şöyle söyler:

“Yasakla vergi arasında hiçbir analoji bulunmaz; vergi kimsenin istediği yerde ticaret yapma arzusunu hayata geçirmesini engellemez. Bu sadece vergidir. Belirli bir alanda likör satma ayrıcalığı için verilen patent resmine biraz benzer, fakat yasaklama, pratikte değilse de teoride bütünüyle farklı bir konudur.”

Bu farklılığın olmadığı bir ayrımdır. Yasaklayıcı likör yasası kuramsal olarak dahi hiç

kimsenin likör satma arzusunu hayata geçirmesini engellemez; yalnızca bunu yapanların ceza almasını ve hapse girmesini sağlar. Hem vergi yasasıyla hem de yasaklayıcı yasayla dayatılan vergi, aynı şekilde bir cezanın yapısına sahiptir ve özgürlüğü ihlal eder. Mr. Pinney'nin argümanının hiçbir durumda hiçbir geçerliği olmasa da, en azından bir "gelir reformcusu"nun ağzından mantığın bir gösterimini sunacaktır; fakat geliri vergiyle arttırma fikrini küçümseyen ve verginin hiçbir gelir getirmeyecek kadar etkin biçimde yasaklanmasını istediğini açıkça söyleyen birinden çıktığında, mantığın görünümünden bile yoksundur.

Mr. Pinney'in zorunlu bir para sistemi için övrü de aynı ölçüde yetersizdir:

"Savunduğumuz ve Mr. Tucker'ın kişisel mülkiyet belgesinin yasaklanması şeklinde yanlış yorumladığı özel hükümet para birimine gelince, buna ilişkin olarak da yasak ve özel yasa oluşturma, anlaşma yapma, savaş ilan etme ya da hükümete devredilen başka herhangi bir güç arasında olduğu kadar benzerlik vardır çünkü bu güçler üzerinde yetki sahibi olma ve bu güçleri kullanma hakkını devlete vermek bireye vermekten daha iyidir."

Aynı şekilde katılıyorum ve bu bağlamda "özgürlükten daha iyi ve despotluktan daha kötü bir şey yoktur" önermesiyle yola çıkan Mr. Pinney'nin neden yasa yapımına, an-

laşma yapımına, savaş ilanına vb. karşı çıktığını anlayabiliyorum, fakat hükümete özel bir para birimini neden desteklediğini anlayamıyorum. “Özel” sözcüğü onlar için de benim için olduğu kadar yeni bir anlam yüklenmemişse, okurlarımız “*Hükümete özel para birimi*” fikrinden “bireysel mülkiyet makbuzunun yasaklanması” fikrinin çıkarılmasının ne ölçüde “işkence” gerektirdiğine karar vermekte hiçbir yardıma ihtiyaç duymayacaktır.

Fakat Mr. Pinney’nin parlak fikirleri henüz tükenmemiştir. Şöyle devam eder:

“Hükümet özel mülkiyetin tazminat olmaksızın kamu için kullanımlarını yasaklar. Dolayısıyla Mr. Tucker’a zorbalıkla ayak uyduracaksak bu yasak biçimini sürdürerek likör içmeye sürekli karşı çıkamayız! Bu tutarlığın deliye dönmesi, “anoloji”nin anlamsızlığa indirgenmesidir. Mr. Tucker’ın bundan suçlu olabilmesi karşısında şaşkınsınız.”

Ben de öyle. Ya da daha ziyade, bu suçü işlemiş olsaydım bunun şaşkınlığını yaşamam gerekirdi. Ama işlemedim. Burada sözü edilen hükümet yasağının hükümetin kendine getirdiği yasak olduğu ve bu türden yasakların bir Anarşist için hiçbir zaman can sıkıcı olamayacağı gerçeğine dair hiçbir şey söylenmemekle beraber, hiç kimsenin hakkını ihlal etmemiş olan kişilerden özel mülkiyetin alınmasının ihlal olduğu ve ihlalin yasaklanmasına hiçbir özgürlük

dostunun bir itirazının olmadığı açıktır. Mr. Plea halihazırda bir vergiyi savunmasının özrü olarak ihlal özrünü yapmıştır; kabul ettirebilseydi bu iyi bir savunma olurdu. Fakat ben Amerikan vatandaşlarına malzeme satan yabancı tüccar ya da borç senedini öneren birey bahanesinin içki yasağı taraftarının içki satıcısı ve ayyaşın istilacı olduğu bahanesi kadar uyduruk olduğunu vurguladım. Ne ihlal ne de vergi kaçırma Mr. Pinney’i ikilemenden bağımsızlaştıramayacak.

Yasak yanlılarının akılsızlığı karşısında ihtiyatsız bir haklı sabırsızlık anında Mr. Pinney oldukça uç ve Anarşist bir doktrini dile getirmişti. Onu alkışladım ve dikkatini likör trafiğinden farklı, özgürlük kuramına eşit ölçüde karşıt olan, bununla beraber savunduğu bir iki yasak türüne çekmeye çalıştım. Bunlardan biri vergiydi. Bana “yasakla vergi arasında hiçbir benzerlik yok; yasak hiç kimsenin istediği yerde ticaret yapma arzusunu hayata geçirmesini yasaklamıyor” şeklinde cevap verdi. Tam da bu noktada sözcük tartışması “yasaklama” sözcüğü üzerinden ilk kez görüldü. Pratikte her biri, koşullar doğrultusunda onu ya rahatsız eden ya köstekleyen ya da etkin biçimde engelleyen iki devlet müdahalesi biçimini alıntılamıştım. Önemli sonuçlardaki bu benzerlik, Mr. Pinney’nin “yasaklama” sözcüğü üzerine bir tartışma başlatarak üstesinden gelmeye çalıştığı bir güçlük getirdi- mevcut tartışma bağlamında bu yalnızca formel ana ilişkin bir sorun. Vergi hiç kimsenin istediği yerde ticaret yapmasını yasaklamadığı sürece yasaklayıcı li-

kör yasasına benzemediğini ifade etti. Bunun için ancak bütünüyle sembolik bir ayırım denilebilirdi; sonuçta Mr. Pinney bunu gerçek olarak sunduğu için sözcük seçimi konusunda suçluydu.

Fakat, net biçimde ifade edilecek olursa verginin yasaklamadığını, fakat bununla beraber yasaklayıcı likör yasasının da yasaklamadığını, bir durumda ticaretlerini sürdürmenin bir koşulu diğerinde bir sonucu olarak her ikisinin de tüccarlara ceza dayattığını kabul ederek Mr. Pinney'in bakış açısını anlamaya çalıştım. Dolayısıyla analojim varlığını sürdürüyordu ve onu bir mücadele alanı olarak kabul ettim. Fakat hayır. Mr. Pinney, kelimelerle oynadığını reddettiği an hapishane disiplininin hüküm giymiş likör satıcılarının duvarlar arasında işlerini sürdürebilmelerine olanak sağlayacak kadar gevşek mi olduğunu ve yasağın halen yasaklamadığını düşündüğümü varsayıp, likör satışına getirilen en büyük cezanın idam olup olmadığını sorarak kelime oyununda ısrar ediyor. Hapishanede olduğunuz sürece likör işini yürütemeyeceğiniz gerçeğini tartışmıyorum; Mr. Pinney de bu ülkede vergi ödemek için gerekli para toplanmadığı sürece belirli yabancı ürünlerin satılamayacağı gerçeğini tartışamaz; yanı sıra idamın mutlak biçimde uygulanması durumunda likör trafiğini durduracağından emin olmama karşın, idamın ithalatçılara bir vergi olarak dayatılması durumunda yabancı trafik üzerindeki etkinin eşit ölçüde felaket olacağından da daha az emin de-

ğilim. Mr. Pinney'in kuramına göre yasaklayıcı likör yasaları, cezaların hapisten para cezasına dönüştürülmesiyle basit biçimde yasaklayıcı olmayan bir biçime evrilebilirdi. Bunun tuhaflığı açıktır.

Fakat Mr.Pinney'nin kelime oyununun yasaklayıcı (kabul etmeyip reddettiğim) likör yasasıyla bir gelir vergisi arasında hiçbir benzerlik olmadığını gösterdiğini kabul edecek olsaydım, yasakçı bir likör yasasıyla benimsemediği vergi arasında hiçbir benzerlik olmadığını göstermek ya da ikincisine değil ilkinine karşı çıkmadaki tutarsızlığını kabul etmek ona düşecekti. Bir kelime oyunuyla dahi bu noktada buluşma girişiminde bulunmadı.

Ancak bir noktada uzlaşma sağlama gayreti içinde. Soyut özgürlük sorusunun tüm işlevleriyle hükümete mantıklı bir karşıtlık içerdiği beyanına karşılık şu cevabı veriyor:

“Kişinin ailevi meselelerini tutucu biçimde kurcalamakla bireyin yönlendirme becerisine sahip olmadığı, ancak kişinin özgürlük hakkını güvenceye almak için yönlendirilmesi gereken konuların hükümetçe düzenlenme gereği arasında sınırlı yetilerimizi kullanmamıza bütünüyle olanak sağlayacak ölçüde geniş bir alan vardır.”

Fakat hangi hükümet düzenlemesinin “gerekli” olduğuna ve “kişinin yönetmekte

başarısız olduğu” konuların hangileri olduğuna kim karar verecek? Çoğunluk mu? Fakat çoğunluk yasaklamanın gerekli olduğu ve bireyin isteklerini yönlendirme becerisine sahip olmadığı kadar bir verginin gerekli olduğuna ve bireyin kendi anlaşmalarını yapma becerisine sahip olmadığına karar vermeye de meyilli. Dolayısıyla Mr. Pinney, çoğunluğun iradesine uymalı. Ancak özgün beyanı, despotluğun, ister kraliyet ister çoğunluk tarafından uygulansın yine despotluk olduğu yönündeydi. Bu onu yine her şeyin içinde özgürlüğe götürüyor. Çünkü yalnızca kral olduğu için rasyonel ve adaletli biçimde yönetmesi gereken bir kralın hükümlanlığına karşı çıkıyorsa, yalnızca çoğunluk olduğu için yönetimde olması onun ideali olsa da çoğunluğun hükümlanlığına da karşı çıkmalı. Mr. Pinney hem özgürlüğe hem de otoriteye hizmet etmeye çalışıyor ve bu girişimiyle kendini küçük duruma düşürüyor.

Anarşizm ve İdam Cezası

Kemmler’in idam edilmesinden bu yana basında, özellikle reform yanlısı basında, hatta Anarşist basında idamın cinayet olduğunun tekrar tekrar ifade edildiğini gördüm. Yanı sıra, idam cezasının cinayetin en kötü biçimi olduğunun ifade edildiğini de gördüm. Bu savların hangi toplum prensibi üzerine kurulduğunu ve gerekçelendirildiğini bilmek istiyorum.

Şayet suçlu üreten zorunlu bir kurumdan doğan cezanın verilen cezadan daha kötü olduğu prensibi üzerine kuruluysalar onları anlayabilir ve bir ölçüde onlara sempati duyabilirim. Fakat bu durumda ölüm cezasının neden vurgulanan ve sıra dışı suç duyuruları için uygulandığını anlayamıyorum. İtirazım basitçe özgürlüğü alan cezalandırma kadar yaşam hakkını alan cezalandırma için de geçerli.

Ölüm sözcüğünün kullanımı, aklıma bu suçlamanın az önce ortaya koyduğumdan farklı bir temele dayanıyor olabileceğini getiriyor. Fakat bu temel nedir?

Şayet toplumun, kabul edildiği üzere, kendini Kemmler gibi insanlara karşı koruma hakkı varsa, en etkili olduğu görülen durumda bunu neden yapamasın? Şayet ölüm cezasının en etkili yöntem olmadığına ısrar ediliyorsa, gerçeklerle iyi biçimde sürdürülen bu türden bir argüman uygun ve geçerlidir. Bu konumu ben de anlayabiliyor ve fazla mutlak bir kural olarak ortaya konulmadığı takdirde buna sempati duyuyorum. Fakat bu ölüm cezası veren toplumun cinayet işlediği anlamına gelmiyor. Cinayet saldırganlık içeren bir eylemdir. Bu kavram savunmaya yönelik herhangi bir eyleme meşru biçimde uyarlanamaz. Ölüm cezası da her ne kadar etkisiz olursa olsun ve ne türden bir cehaletle başvurulmuş olursa olsun mutlak biçimde -en azından teoride- savunmaya yöneliktir. Elbette zorunlu kurumlar bunu sıklıkla bir saldırı aracı-

na dönüştürür, ancak bu diğer hükümet biçimlerinden ayrı olarak kendi başına ölüm cezasını etkilemez.

Öncelikle, rasyonel bir temel üzerine kurulu olmaması durumunda bu ayrıma karşıyım. Bununla darağacının, giyotinin ya da elektrikli sandalyenin dehşetini savunmayı amaçlamıyorum. Benim için de herkes için olduğu kadar tiksindiriciler. Yanı sıra hekimlerin, başkanların, gazetelerin, resmi yetkililerin eylemleri midemi bulandırıyor. Bu dehşetli durumların tümü olabilecek en güçlü biçimde ölüm cezasının amaca uygunluğunun ve ölüm cezasının aleyhinde. Bununla beraber ölüm cezasının cinayet olduğu anlamına gelmiyorlar. Bir istilacının yaşantısında kutsal bir şey olmadığı ve insan toplumunun kendilerini olabilecek herhangi bir biçimde korumak için istila edileni yasaklayan herhangi bir geçerli prensibi olmadığı ısrarlıyım.

Özgürlük ve Mülkiyet

Philadelphia'dan "Gönüllü Aylaklık"ın ve "İş Depresyonlarının Nedeni"nin yazarı Mr. Hugo Bilgram, *Liberty* dergisine "Mülkiyet Hakkı" konulu bir makaleyle katkıda bulundu ve bu makalede bu hakkı "bir şey ve bir kişi arasında mülkiyeti garantilemek adına sosyal vaadin yarattığı ilişki" olarak savundu; sonrasında *Liberty* dergisinin editörüne şu soruyu sordu:

“Anarşizmin farklı bir mülkiyet hakkı kavrayışı mı var yoksa bu hak bütünüyle reddedilmiş mi, yoksa hükümetin yıkıntılarından olağanüstü güç kullanan başka bir sosyal organizasyonun doğacağı mı düşünülüyor?”

Mr. Tucker cevap verdi:

Bu türden bir soruyu tartışırken başından itibaren, Mr. Bilgram’ın şüphe götürmez biçimde yapmış olduğu gibi, sezgisel hak fikrini, çıkarlarımızı gözetmekten daha önemli olduğu düşünülen itkilerden yola çıkarak gözlemlememiz beklenen bir standart olarak hak kavramını bir kenara koymalıyız. “Mülkiyet hakkından” bahsederken, “hak” sözcüğünü hiçbir şekilde o anlamda kullanmıyorum. Mr. Bilgram’ın argümanının temelini oluşturduğunu düşündüğüm düşünceyi -yani, toplum açısından sosyal fayda dışında bir doğru olmadığı düşüncesini- bütünüyle benimsiyorum. Fakat sosyal faydanın -yani neyin sosyal anlamda gerçekten yararlı olduğuna ilişkin gerçeklerin ve bu gerçeklerden yola çıkılarak yapılan, sosyal fayda yasaları olarak adlandırabileceğimiz yasaların- herhangi bir sosyal gücün iradesinden bağımsız olarak var olduğundan da eminim. Bu görüşe paralel biçimde, mülkiyet hakkının Anarşist tanımı, Mr. Bilgram’ın tanımıyla yakından ilişkili olmakla birlikte bunun öyle bir versiyonu ki onun tanımının içerdiği ve işaret ettiği imaları içermiyor. Anarşist bakış açısıyla, mülkiyet hakkı, sosyal fayda yasaları sonunda keşfedildiğinde ya top-

lumsal yaptırım ya da oybirliğiyle bireysel yaptırım uygulanacak biçimde bir şeyin bir kişi tarafından kontrol edilmesi. (Elbette daha da ileri giderek Anarşizmin özgürlük eşitliğiyle tutarlı en büyük oranda özgürlüğü sosyal faydanın temel yasası olarak kabul ettiğini ve neredeyse tüm Anarşistlerin emeği bu yasayla tutarlı olan mülkiyet hakkının tek temeli olarak gördüğünü açıklayabilirim, fakat Mr. Bilgram'ın Anarşizme karşıtlığının tanımlanması ya da çürütülmesi için gerekli değil.)

Az önce sunulan Anarşist tanımın mutlak biçimde mülkiyet hakkını dayatacak örgütlü ya da kurumsal bir sosyal gücün varlığını dayatmadığı görülecektir. Oybirliğiyle alınan bir bireysel yaptırım kararının toplumsal yaptırımın yerine geçeceği, dolayısıyla zorlamayı gereksiz kılacağı bir zamanı gözetir. Fakat böyle bir durumda, Mr. Bilgram'ın tanımı, mülkiyet hakkı, artık var olmayacaktır. Diğer bir deyişle, herkes bir mülkiyet standardı fikrinde uzlaşsaydı ve bunu gönüllü olarak gözlemleseydi, mülkiyetin yalnızca onu koruyacak herhangi bir kurumun yokluğunda ötürü var olmayacağını düşünür gibidir. Dolayısıyla, Anarşistlerin bakış açısıyla, bu duruma mülkiyet kendi kusursuzluğu içinde var olacaktır.

Dolayısıyla Mr. Bilgram'ın sorusunu, son paragrafında ifade edildiği biçimiyle şu şekilde cevapladım: Anarşizm mülkiyet hakkını reddetmez, fakat bu bağlamda Mr. Bilgram'ın-

kinden yeterince farklı, hükümetin yıkıntılarında değil, hükümetin savunmaya yönelik gönüllü birliğe dönüşümünden doğacak sosyal örgütlenme ihtimalini içerecek bir kavrayışı vardır.

Anarşizm ve Güç

Anarşizmin istilacı insanlara yönelik güç kullanımını haklı çıkardığını ve güç kullanımını yalnızca istilacı olmayanlar üzerinde kullanıldığında kınadığını iddia ettiğim ve öğrettiğim için Mr. Hugh O. Pentecost Anarşizmle Monarşi ya da Cumhuriyetçilik arasındaki tek farkın popüler istila kavrayışıyla benim kavrayışım arasındaki farklılık olduğunu ifade ediyor. Biyolojinin canlı madde olgusuyla ilgilenen ve yaşamayan tüm madde olgularını hariç tutan bilim olduğunu iddia edecek olsaydım ve Mr. Pentecost, bu varsayım temelinde, biyolojik bilimlerle biyolojik olmayan bilimler arasındaki tek farkın hayatın popüler kavrayışıyla benim kavrayışım arasındaki fark olduğunu söyleyecek olsaydı, Anarşizm konusundaki tavrına tam olarak paralel bir konum alırdı ve tek konumun her bir parçası diğeri kadar duyarlı ve aptalca olurdu. İstila olan ve olmayan şeyin, yaşam olan ve olmayan şeyin arasındaki sınır aynı mı? Hiçbir şekilde değil. Sınırın muğlak niteliği, toplum olgusunun küçük bir oranının, madde olgusunun küçük bir oranı gibi halen bugüne dek bu türden olguların büyük bölümünün meylettiği ve sınıflandırma aracını oluşturan kişisel ayırt edici testlere karşı

direniyor. Yanı sıra pratikte sınırdaki olguların testlere uyarak sınırın her iki tarafında da kendilerini hemen düzene sokmaktaki kararsızlıkları ne kadar utanç verici olursa olsun, teoride bu testleri dikkate almadan topluma ya da yaşama dair herhangi bir rasyonel görüş oluşturmak, bununla da, genel anlamda ayrımlar inşa etmek, o ölçüde utanç verici. En açık ayrımlardan bazıları hiçbir zaman keskin biçimde yapılmamıştır.

Mr. Pentecost konuya bu açıdan yaklaşacak ve girilen mantık yürütmenin izini sürecektir olursa çok geçmeden ihlali içeren şeye ilişkin kavrayışımın ya da yanlış fikrimin Anarşizmin Arşizmden bilimsel farklılaşmasını hiçbir şekilde etkilemediğini keşfedecektir. Verili bir sosyal olguya istilacı olan ya da olmayan bir nitelik atfetmekte üzücü biçimde yanılgıya düşebilirim ve hatamı sürdürecektir olursam Arşistik biçimde davranırım; fakat körlük içinde ve rastlantısal biçimde değil uzun bir deneyimin ve biriken kanıtın ürünü olan bir genelleştirmeye uyumlanma çabasının sürdürülmesine yönelik olarak hareket ettiğim gerçeği hatamı keşfetme ihtimalimi sonsuz ölçüde arttırıyor. İstila olan ve olmayan arasındaki sınırı daha net biçimde çizme çabası içinde, ben de dahil hepimiz pek çok hata yapmaya yazgılıyız, fakat kendi hatalarımızla hedefimize yaklaşabiliriz. Yalnızca Mr. Pentecost ve onun gibi düşünenler, salt uyumsuzluk gerçeğini ve nedenlerini göz ardı ederek kendilerini gelişim yolundan çıkarırlar. Mr. Pentecost'un inandığı kualsızlık pratikte istilacı

insana boyun eğmeye karşılık gelir. Herhangi bir durumda hiçbir güç anlamında hiçbir kural kendisiyle çelişmez. Bunu deneyimleme girişiminde bulunan kişi devlete direnmeyi reddederek onun bir suç ortağına dönüşür. Mr. Pentecost suçlunun kendisini ve beni kötüye kullanmasına izin vermeye istekli olduğu sürece, “hiçbir şekilde kendisine hükmedilmemesi tercihi” en şeffaf ay ışığında kutsayıcı bir sökülme ve ütopyaadan başka bir şey değildir.

Yöntemler

“Teorilerinizi nasıl pratiğe dökeceksiniz?” sorusu sosyoloji öğrencilerinin Anarşizmin yorumlayıcılarına sorduğu ölümsüz sorudur. *Liberty*’nin editörü, bu soruları soranlardan birine şu cevabı vermiştir:

“Edgeworth” *Lucifer* (Şeytan) aracılığıyla, “Sam Amca’yı nasıl aç bırakmayı” düşündüğümü öğrenmek için bana başvuruyor. “*Saecula saeculorum** (ç.n.: sonsuza dek) akşam yemeğinde biftek ve Noel pudingi yemekten bu konunun aydınlatılmasını tercih eder. “Tanrı ve Devletin “Özgürlüğün sfenks başı” üzerinde “vergilendirmeye direniş”le kast ettiğim şeyin “gerçek Anarşistlerin, mülkün yönetici tarafından sahiplenilmesine ve açık arttırmada satılmasına, böylelikle kişisel özverilerin ortak bir inancı olan, çıkarlarına rağmen inançlarına bağlı kalan ve ortak eylem için güvenilir olan erkek ve kadınlar olarak birbirleri tarafından tanınmasına

olanak sağlamak için prensiplerinin reklamını yapmaları gerektiğini” mi kastettiğimi bilmek kafasını karıştırır. Şayet demek istediğim buysa, “yöneticinin el koyması ülkenin pek çok yerinde tam olarak on kat vergiye eşdeğerken, o devasa vampiri, Sam Amca’yı değil, yıl içinde pek çok kez fikirlerin propagandasına çok ihtiyaç duyan kendi küçük hazinelerimizi boşaltan bir testin güvenilirliğinden şüphe etmeye” girişir.” Öte yandan “Sam Amca’nın hazinesinden gereçleri başarılı biçimde almayı” beceren bir azınlığı görüyorsam, “sayıca ya da zekâ açısından ne denli saygın olursa olsun herhangi bir azınlığın ordunun arka çıktığı yöneticiye nasıl karşı koyduğunu ve devlete yapılan övgüyü nasıl esirgediğini” sorgulamak ister.”

Bu sorular cevaplamaktan zevk aldığım dürüstçe ve yerinde sorular. Dolayısıyla öncelikle bireysel ve yalıtılmış Anarşistlerin izimi sürmesi gereken politika koşullara bağlı. Ben ihtiyaç duyulan malzemelerin aptalca israf edilmesine “Edgeworth”ten daha fazla inanmıyorum. Topun ağzından atmıyorsanız mühimmatınızı düşmana atmanız akılcı bir mücadele biçimi değil. Fakat düşmanı oldukça iyi korunan bir noktaya ateş açarak mühimmatını harcamaya ikna edebilirsiniz, mümkün olan tüm yollarla onu rahatsız ederek, kışkırtarak ve taciz ederek, son çare olarak zalimce ve istilacı amaçlarından sıyrılmaya yöneltebilir ve ona yağma amacıyla dürüst insanlara saldıran düzenbaz bir hain tavrı içinde konumlandırabilirsiniz bundan daha iyi

bir strateji yoktur. Dolayısıyla hiçbir Anarşistin mülkiyetini yöneticinin erişebileceği bir noktaya yerleştirmesine izin vermeyin. Fakat ileride, kendisini sıra dışı ölçüde güçlü ve bağımsız hissettiğinde, iradesi hiçbir ciddi kişisel zorunluluğu zayıflatamayacak durumda olduğunda, genel olarak hapse girmemektense girmeyi tercih ettiğinde ve mülkiyeti onu başarılı biçimde gizleyebileceği şekilde olduğunda, izin verin denetçiye belirli bir mal beyanında bulunsun ve sonrasında koleksiyoncuyu biriktirmesi için kışkırtsın. Ya da hiçbir mülkiyeti yoksa, bırakın baş vergisini ödemeyi reddetsin. Bu durumda devlet kozlarına yoğunlaşacaktır. İki ihtimalden biri gerçekleşecektir- ya onu yalnız bırakacak, sonrasında komşularına her şeyi anlatacaklardır ve bu da sonraki yıl kendi açılarından kendi paralarını ceplerinde tutmaya yönelik endişe verici bir eğilimle sonuçlanacaktır; ya da bu onu hapsedecek ve zorunlu yasal süreçlerle sivil bir mahkumun tüm haklarını talep edecek ve güvenceye alacak ve devlet onu ve onu örnek alan artan sayıda insanı desteklemekten yorulana kadar insan gibi, rahat bir yaşam sürecektir. Devlet gerçekten de, çaresizlik içinde vergilerden ötürü hapse ilişkin yasaları sertleştirmeyi uygun görmezse ve sonrasında Anarşistimiz kararlı olursa, “adil güçlerini yönetilenlerin rızasından alan” bir cumhuriyet hükümetinin, ister karanlık bir hücrede tek kişilik hapisle sonuçlanacak olsun, ister işkenceyi elektrikle yönetmekte Rus Çarı’na katılacak olsun, bu “rıza”yı elde etmeye nasıl hazır olduğu-

nu görürüz. Her reform tarihi öğrencisinin çok iyi bildiği gibi ne kadar ileri giderse Anarşi için o kadar iyi olacaktır. Hapishane duvarları olmadan iyi organize olmuş propagandacıların desteklediği bu türden birkaç vakanın propaganda gücünü kim tahmin edebilir? Dolayısıyla bireysel direnişe dair söylenecekler bu kadar.

Fakat eğer bireyler bu kadarını yapabiliyorsa, diyelim herhangi bir yerde popülasyonun beşte birini oluşturan geniş çaplı ve zeki bir azınlığın olağanüstü ve oldukça dayanılmaz gücüne dair ne söylenebilir? Bu noktada “Edgeworth”ün ilgisini İrlanda’daki, özgün “Hiç Kira Ödeme” politikasının yanında durduğu sürece dünyanın bildiği en güçlü ve anında etki eden devrimci gücü olan ve bu politikadan vazgeçtiği gün neredeyse tüm gücünü yitiren Land League Hareketinin yönlendirici tarihine çekmenin ötesinde bir şey yapmam gerektiğini düşünüyorum. “Ah, ama ben vaz mı geçtim?” diye haykıracaktır “Edgeworth”. Evet ama neden? Çünkü burada köylü sınıfı, prensiplerin izini süren zeki bir azınlık olmak yerine, heyecanlı ve dürüst olsa da cahil olan, gerçekte kiranın yürürlükten kaldırılmasını hiç istemeyen ama kendilerine güç ve etki kazandıracak her duygu ya da politikadan geçici olarak faydalanmaya istekli olan Parnell gibi ahlaksız politikacıların izini körü körüne sürenlerden oluşan bir gruptu. Fakat İngiliz hükümetinin karşısında oldukça güçsüz kaldığını gösterecek kadar uzun süre sürdürülmüştü ve fikrimce, ayak direnmiş olsaydı bugün İrland-

da'da bir toprak sahibi olmayacağını söylemek fikrimce pek de büyük konuşmak olmayacaktır. Bu ülkede vergilere direnmek İrlanda'da kiraya direnmekten daha kolaydır ve bu türden bir politika burada çok daha etkili olurdu çünkü insanlar daha zeki ve size her zaman yeterli sayıda dürüst ve kararlı erkek ve kadını dâhil etme şansı sunuyor. İnsanların beşte biri vergilendirmeye karşı çıkacak olsaydı vergilerini toplamak ya da toplamaya çalışmak geri kalan dörtte birlik oranın hazineye ödemeye razı olacağından daha maliyetli olurdu. *Liberty* bu kansız savaş için gerekli gücü ağır ağır, fakat kesin biçimde topluyor ve er ya da geç eyleme geçmek üzere örgütlenecek. Öyleyse Zorbalık ve Tekele son!

Ferdinand Lassalle, derinlemesine Alman olan bir duygusuzlukla "Pasif direniş, direnmeyen direniştir" demiştir. Bundan daha büyük bir hata olmamıştır. Bu direniş biçimi, bu askeri disiplin günlerinde, herhangi bir sonuç verecek biçimde direnen tek direniştir. Bugün medeni dünyada, itaat etmemeye kararlı geniş bir halk grubuyla karşı karşıya kaldığını görmektense kanlı bir devrimi hızlandırmak için gücünün yettiği her şeyi yapmayacak hiçbir zorba yoktur. Bir başkaldırı kolaylıkla bastırılabilir fakat hiçbir ordu, sokaklarda bile toplanmayıp evde kalan ve haklarının arkasında duran zararsız insanlara silahlarını doğrultmaya istekli ya da bu beceriye sahip değildir. Gelecekteki mücadelede ne oylama ne de zor kullanma büyük bir rol oynamayacaktır; pasif direniş devrimci gücün son büyük

çatışmada insanların haklarını sonsuza kadar güvenceye almaya yazgılı olduğu araçtır.

Anarşinin güç kullanarak başlatılabileceği fikri, güç kullanarak sürdürülebileceği fikri kadar yanıltıcıdır. Anarşi güç kullanılarak ne korunabilir ne de getirilebilir. Aslında güç kullanımının kaçınılmaz etkilerinden biri Anarşinin ertelenmesidir. Gücün bizim için yapabileceği tek şey bizi yok olmaktan korumak, bize onu getirebilecek yegane yöntemlerle Anarşiyi güvenceye almaya çalışacağımız daha uzun bir yaşam süresi vermektir. Fakat bu süre her zaman büyük bir bedelle kazanılır ve bu kazanıma her zaman korkutucu bir risk eşlik eder. Ancak başka herhangi bir sürecin riski daha fazla olduğunda bu girişimde bulunulmalıdır. Bir hekim hastasının acısının yoğunluğundan ötürü direncinin tükendiğini, başlatılan tıbbi süreçlerin iyileştirici görevini yapmasından önce bitkinlikten öleceğini gördüğünde ona uyku ilacı verir. Fakat uyku ilacının etkilerinden birinin tıbbi süreçlerin kendisine müdahale etmek ve onları alt etmek olduğunu bilen iyi bir hekim, bunu yapmaya her zaman isteksizdir. Kötünün iyisini seçme durumu dışında bunu asla yapmaz. Ayaktakımının ya da devletin hastalıklı toplum üzerinde güç kullanımı için de aynı şey geçerlidir; yalnızca gelişigüzel kullanımını güçlü bir tedavi ve sürekli kullanılması gereken, güç veren bir ilaç olarak önerenler değil, onu bir çare olarak öneren herkes, hatta ona kolayca ve gereksiz biçimde, bir çare olarak değil önlem olarak başvuracak olan

herkes *sosyal şarlatandır*.

Pasif direnişin gücü Rusya’da çarpıcı biçimde gösterilmiştir (1905-6). Rusya’da “üç darbe” olmuş ve içlerinden sadece birincisi gerçek anlamda olağanüstü başarılı olmuştur. Bu mutlak biçimde barıştıracıydı; Tolstoy’un yıllardır ısrar ettiği türden bir şeydi. İşçiler, memurlar, profesyoneller, hatta hükümet çalışanları ve *dvornikler*⁴ sadece gereçlerini, belgelerini, dokümanlarını bir kenara bırakıyor ve endüstriyel ve politik yaşantının aktivitelerini sürdürmeyi reddediyordu. Hükümet açısından sonuç panikti. Bir anayasa kabul edilmiş, bütün bir reformlar serisine -kağıt üzerinde- uyulmuştu.

İkinci grev çağrısı hükümetin düşmanlarının büyük çoğunluğu için koşullar elverişsiz ve gerekçeler oldukça şüpheli olduğunda yapılmıştı. Bu çağrı başarısızlıkla sonuçlandı ve bunun sonucunda ortaya çıkan hoşnutsuzluk ve endişe, Moskova’da orduya çağrı yapılmasıyla birlikte üçüncü bir darbeye sonuçlandı. Bu çağrı oldukça talihsizdi; devrimci unsurlar dirençlerini abartmış ve otokrasi-bürokrasi makinesinin direncini hafife almıştı. Ordu sadıktı ve “devrim” bastırılmıştı. Artık hükümet güven kazanmış durumda ve Plehve taktiklerini canlandırıyor. Yalnızca devrimci grup ve gösterileri değil liberal ve kurumsal olanları da bastırıyor. Tepki kuşkusuz güçlü bir ihtimal ve Ekimin gerçek an-

⁴ Casuslara ve ihbarcılara dönüştürülen hademeler

lamda önemli zaferleri cezalandırılmış olabilir.

Elbette insan doğası insan doğasıdır ve olayların gelişme biçimi için şaşkına dönmüş ve çileden çıkmış Rus radikallerini suçlamak hem gereksiz hem de adaletsiz olurdu. Witte dürüst değildi; muhafazakar seçmenler onun liberalizminden hiçbir zaman gerçek anlamda korkmadı. Büyük ihtimalle başka herhangi bir grup da Rus entelektüellerinin ve işçi sınıfı topluluklarının davrandığı gibi davranırdı. Bununla beraber, mutlak biçimde pasif direniş politikası sürdürülmüş olsaydı ve grev ve boykot silahı fazla umursamazca kullanılmamış olsaydı, Rusya'da özgürlük ve gelişimine ilişkin bugün çok daha parlak beklentiler olurdu. Rusya'nın gelişmeler yoluyla hangi reformu güvenceye aldığı gösterilmiş olursa olsun, kesinlikle "Kırmızı Pazar"ın ve pasif grevin barışçıl gösterimine borçlu olacaktır.

Pasif direniş ve boykot, bugün her büyük ulusal hareketin başat özellikleridir. Macaristan mutlakçılıkla tehdit edilirken ve muhtemelen Avusturya ile savaşa girmek için fazla zayıfken o ne yapmaktadır? Ulusal liderleri Avusturya ürünlerinin boykot edilmesi, vergilerin toplanmasına ve askerlerin görevlendirilmesine pasif direnişten söz eder. Bazı yerlerde, Avusturya hükümetinin temsilcileri için aynı ölçüde acı verici ve cesaret kırıcı sonuçlar verecek biçimde, halihazırda direniş girişiminde bulunulmuştur. Avusturya ürünlerinin boykot edil-

mesi irrasyonel olabilir ya da olmayabilir, fakat boykota başvurmaya yönelik bu eğilim, içinde bulunulan dönemin bir göstergesidir.

Rastlantısal ve istilacı politikalara pasif direnişin önemli etkilerinden bahsetmek pek gerekli değildir. Ancak İngiliz Parlamentosu'nun iş raporlarının bu savunma yönteminin bütüncül gücünü takdir eder görüldüğü ifade edilebilir. Tepkisel bir önlem olan Balfour yazı işleri eğitim faturası, karşıtlarının okul ücretlerini ödemeyi reddetmesinden ötürü büyük oranda etkisiz kılınmıştır. Emek grubu yasamanın okul desteği yükünü atmasını ve milli hazinenin korunmasını talep eder. Bu türden bir sistemde okul eylemine pasif direniş neredeyse imkânsız hale gelecektir çünkü ulusal vergilendirme büyük oranda dolaylıdır. Aşırı sağcılar bunu algılar ve öneriye ilişkin olarak kesinlikle isteksiz değildirler. Vergilendirmede dolaysız özerklik ve dolaysız yerel oranlar pasif direnişçiler için oldukça avantajlıdır ve emek avantajdan vazgeçmekle sağgörsüzdür.

Oylamanın Gereksizliği

Liberty'nin editörü hiçbir batıl inancı oylamayı eleştirdiği kadar bitimsiz ve acımasızca eleştirmemiştir. Her zaman onu özgürlüğü güvenceye almanın bir aracı olarak savunanlara vereceği iğneleyici bir cevap vardı. İşte bu türden birkaç örnek:

General Butler'ın (emek partisinin kendisine sunduğu başkanlık adaylığını kabul ettiği) uzun süredir beklenen mektubu sonunda yayınlandı. Şu anda soru kaç kişinin gözünü boyayacağı. En azından *Liberty* bunların arasında olmayacak. *Liberty*'ye inandığını düşünen herkes için bu kadarı söylenebilir. Fakat politik alışkanlık süregelen bir şey; politik savaş halinin bir zamanlar etkisi altında olanlar üzerindeki etkisini nadiren bütünüyle yitiriyor; etkinliğine duyulan inancın izleri, özgürlüğüne kavuşmuş olduğunu düşünenlerin zihninde hala varlığını sürdürüyor; bununla beraber eski batıl inanç çoğunluğu reformcunun kanını zehirliyor ve toplumun yaşantısını tehdit eden kötülükler karşısında, bazen tereddütlü ve korkak bir sadakatsizi yönlendiren şüphe ve güvenin tuhaf karışımıyla, koruyucu inayetine başvuruyor; sadakatsiz bunu sağduyusunun terk ettiği teolojik batıl inancı yeniden benimsemek ve İsa'ya inancını beyan etmek için, içlerinden birinin saygısızca söylediğinin ifade edildiği gibi “bir Tanrı, bir İsa ya da Cehennem ya da lanet şeylerden biri olabileceği için,” hayal edilen ölüm korkularıyla yüzleştirildiğinde yapıyor. Dolayısıyla Butler, bu tür durumlarda direncinin bir kısmını arayacak ve hayal kırıklığına uğramayacaktır.

Mektubunda bahsedilen platform, çelişki ve tuhaflıkların gülünç bir dokusudur. Yalnızca adıyla tekel karşıtıdır; sayısız tekeli ve ayrıcalığı onaylar ve açıkça sınıf mevzuatını benimser. Tanımlanamaz olmadığı sürece,

bu devlet sosyalizminin başlangıcı –yani insan zihninin tasarladığı en devasa ve dehşet verici tekelin gerçekleştirilmesine yönelik büyük bir adımdır. Ancak içinde geçen bir cümle onayımı talep eder. “İşçi saplantısı olan Demokrat Partiye, çiftçi ise kendi saplantısı olan Cumhuriyetçi Parti’ye oy verir; sonuçta her iki grup da, hangi taraf kazanırsa kazansın yozlaşma yanlısı ve tekelcilere tutsak olarak verilir. Şunu aklınızda tutun: işçiler ve halk asla kazanmaz! Bunun her kelimesi doğrudur! Ama neden biraz daha ileriye gitmeyelim? Diyelim ki, hem işçi hem de çiftçi, yeni saplantıları Ben Butler ve onun partisi olan Devlet Sosyalizmi için oy veriyor, bu durumda sonuç ne olacaktır? Her ikisi de, hükümetin, tümü birkaç bağımsız ve görece zayıf olan tekellerin değil kapasitesinin sınırları olmayan tek bir güçlendirilmiş tekelin hizmetinde olan erişebildikleri ve kaynakları arttırıldıkça daha da genişleyen ve açgözlü hale gelen bir grup yozlaşma yanlısının tutsağı olmayacak mıdır? Buna dair hiçbir kuşku yok. O halde bırakın bu idolün önünde diz çökmek isteyenler diz çöksün- bunu hiçbir Anarşist yapmayacaktır. Bizim, Anarşistler olarak geldiğimiz yer burası değil. Saplantıların önünde diz çökmek için değil onları yıkmak için geliyoruz- Butler saplantısı önünde Blaine, Cleveland ya da Aziz John saplantısı önünde diz çöktüğümüzden fazla diz çökmeyiz. Burada bulunmamızın nedeni Özgürlük ışığının politik batıl inancı aydınlatmasına izin vermek ve bu politikadan hiçbir yozlaşma tutsaklığı, hiç-

bir tekel bağımlılığı çıkamaz, yalnızca *emeklerinin ürünlerini kontrol eden ve her gün daha da zenginleşen bir özgür emekçiler dünyası* çıkar.

Hugh O. Pentecost'a büyük saygı duyuyorum. Büyümekte olan ve sağduyulu biri. Artık haftada bir ve genişletilmiş olarak yayınlanan *Twentieth Century* (Yirminci Yüzyıl) çalışması işlevsel bir iş çıkarıyor. Anarşiyi hâlihazırda bir uç nokta olarak kabul ediyor ve bence yazdıklarının gidişatı bütünüyle onun tek vergi hareketine ve halen daha açık biçimde Devlet Sosyalisti olan reformlara bağlılığını koparmaya götürüyor. Buna inandığımdan 13 Ocak'taki, bahsedilen eğilimin vurgulandığı "Oylar mı Kurşunlar mı?" söylemindeki hayati tutarsızlığa ilişkin olarak onu ikna etmeye çalışıyordum gibi hissediyorum.

Gücün hiçbir zaman gerekçelendirilebilir olmadığını (bununla beraber güç kullanımının *neredeyse her* durumda faydasız olduğuna kalpten katılmakla birlikte gücün bu denli mutlak biçimde reddedilmesini kabul edemem) ortaya koyduktan sonra, sözlerine şöyle devam ediyor: "Şayet hükümetin kurulması ve varlığını sürdürmesi için gerekçelendirilebilir değilse, hükümetin düşürülmesi ya da değiştirilmesi için de gerekçelendirilebilir değildir... Entelektüel ve ahlaki yenilenme süreçleri güçten daha yavaş fakat doğru; iş bu şekilde yapıldığında da düzgün ve incelikli biçimde tamamlanmış olma erdemi-ne sahip oluyor. Şimdiye kadar her şey kusur-

suz. Fakat sonraki cümleye dikkat edin: “oylama insanların kendi hatalarını düzeltmek için bile sahip olduğu bir araç ve bunun bir özgürlük aracı olarak bir başarısızlık olduğu mutlak biçimde gösterilene kadar bunun yenileyici amaçlara yönelik olarak kullanımından kaçınmak bana sosyal bir suç gibi geliyor.”

Peki oy nedir? Süngüyü, copu ve silahı temsil eden bir kâğıt parçasından daha fazlası ya da azı değildir. Gücün hangi tarafta olduğunu netleştirmek ve kaçınılmaz olana boyun eğmek için kullanılan, emeği koruyan bir araçtır. Çoğunluğun sesi kan dökülmesini engeller, fakat en güçlü orduların koruduğu en mutlak despotların hükmünden daha az güç uygulama kararı içermez. Elbette çoğunluğa erişme mücadelesinin entelektüel ve ahlaki süreçlerin rastlantısal kullanımını içerdiği söylenebilir; fakat bu etkiler, oylama diye bir şey olmasaydı kendilerini diğer kanallarda daha güçlü biçimde hissettirirdi ve oylamanın tamamlayıcısı olarak kullanıldıklarında yalnızca fiziksel gücün bunların yerini alabileceği dönem için verilen mücadeleyi temsil ederler. Politikaya adanmış olan mantık kendisinin indirilmesi için mücadele eder. Azınlık çoğunluk haline geldiği an, mantık yürütmeyi ve ikna etmeyi bırakır ve emretmeye, zor kullanmaya ve cezalandırmaya başlar. Şayet bu doğruysa –ki Mr. Pentecost’un bunu reddetmekte güçlük çekeceğini düşünüyorum- bu noktadan sonra oyun hükümetin düzenlenmesi için kullanılması, hükümetin düzenlenmesi için güç kullanımı

anlamına gelir; bu sıralama, Mr. Pentecost'un vardığı sonuçta bunu kendi önermesinde gerekçelendirilemez olarak tanımladığı süreci engellemek adına sosyal bir suç olarak dillendirdiğini bir kez daha açıkça ortaya koyar. Bunun iyi biçimde temellendirildiğini görececek olursa, yapısının ciddiyeti onu arsa değerlerinin vergilendirilmesi ve banka ve demiryollarının hükümet tarafından sahiplenilmesi gibi tüm politik önlemleri bir kenara bırakmak ve yalnızca aradığı hedefi sunmayan aynı zamanda buna ulaşmanın sempati duyduğunu gördüğü bütünüyle eğitsel yöntemleriyle sınırlayan Anarşizme adanmak durumunda bırakacaktır.

Bir Çare Olarak Gönüllü İşbirliği

Londra'dan Mr. Wordsworth Donisthorpe, *Liberty* dergisinde çeşitli güçlüklerle karşılaşan bir yurttaş olarak üzüntülerini ortaya koyduğu uzun bir suçlama yazısı yazdı. Anarşizmin kendisini bu üzüntülerden kurtarıp kurtaramayacağı konusunda bilgilendirilmek istiyor, Mr. Tucker da onu aydınlatmaya çalışıyordu: 1

Anarşistler hiçbir zaman özgürlüğün kusursuzluk getireceğini iddia etmemişlerdir; yalnızca bunun sonuçlarının otoritenin izini sürerler için büyük oranda tercih edilebilir olduğunu söylerler. Mr. Donisthorpe özgürlük kapsamında her gün belirli süreler boyunca (aslen

bunun onu hiçbir zaman tımarhaneye sokmayacağına düşünsem de) org sesi dinlemek zorunda kalabilir, ama en azından akşamları müzikhole gitme ayrıcalığına sahip olacaktır; öte yandan en dürüst ve tutarlı biçimiyle olsa dahi otorite altında, müzikholden yoksun bırakılmak pahasına orgdan kurtulacaktır ve daha az dürüst, daha az tutarlı ve daha olası biçimiyle, orga katlanmak zorunda bırakıldığı dönemde müzikholü de kaybedebilir. İyi dilekli bir seçimde, özgürlük daha büyük, kötülüklerin seçiminde özgürlük daha küçüktür. Dolayısıyla Anarşistler her zaman özgürlük der. İstilacıya karşı güç kullanımı haricinde hiçbir güç kullanılmamalıdır ve sözde failin istilacı olup olmadığını söylemenin güç olduğu durumlarda, anlık çözümün kendimizi kurtarmak için onu kullanmamızın zorunlu olduğu durumlarda da hiçbir şekilde güç kullanılmamalıdır. Güç kullanmamızı gerektiren birkaç vakada da, bunu dürüstçe ve adil biçimde, eylemlerimizi herhangi bir politik idealle uyumlandırma çabası içine girmeden ya da bireylerin ve birey topluluklarınınkinden daha üstün imtiyaz ve haklara sahip olan ve bireylerin gözetmesinin beklendiği etik prensiplerin işlerliğinden muaf olan herhangi bir zorlama Devlet ya da topluluk kuramı inşa etmeden yapmalıyız. Ancak tüm bunları Mr. Donisthorpe'a söylemek Newcastle'a kömür taşımak gibidir. "Özgürlüğün düzenin kızı değil annesi olduğunu" benim kadar iyi bilir.

Mr. Donisthorpe'un sorularını kısaca cevaplamaya çalışacağım. İlk sorusu olan

“Gönüllü işbirlikçiler nereye kadar başkalarının özgürlüğünü ihlal edebilir?” sorusuna “Hiçbir şekilde” cevabını veririm. Daha önce bu başlık altında Mr. Donisthorpe’a cevap verdim ve bu gönüllü işbirlikçilerin bir rehberi olarak tasarlayabileceğim en iyi kural. Bunun Mr. Donisthorpe’un vakalarından yalnızca biri üzerinde uygulanmasına ilişkin olarak, bir Anarşi sistemi dâhilinde, aşısız birinin bir istilacı olarak görülmesi için bir zemin olduğu kabul edilse de, genellikle bu türden bir istilanın güç kullanımını gerektirecek bir nitelikte olmadığına anlaşılabileceğini ve güç kullanımına yönelik her girişimin, daha az kuşkulu ve daha anlık bir yapısı olan, dolayısıyla direnmeyi gerektiren bir istila olarak değerlendirileceğini düşünüyorum.

“Fakat bir Anarşi sistemi dâhilinde bu türden bir direniş nasıl gerçekleştirilebilir?” Mr. Donisthorpe’un ikinci sorusu. Bir başka gönüllü işbirlikçi grubunun eşliğinde. Fakat bu durumda Mr. Donisthorpe sayısız gönüllü işbirlikçi grubunun birbirleriyle sürekli savaş halinde mi olacağını sorar. Hayır, hiçbir şekilde. Gerçek anlamda işlerliği olan bir Anarşi sistemi, insanların Anarşi prensipleriyle önceden eğitilmesini imler ve bu da sonuç olarak müdahaleye yönelik öyle bir güvensizliğe ve nefrete işaret eder ki iradesini dayatacak yeterlikte destek elde edebilecek yegâne gönüllü işbirlikçiler grubu ya müdahaleden bütünüyle kaçınanlar ya da bunu en düşük düzeye indirgeyenler olabilir. Hükümetin aniden çöküşünü izleyen bir Anarşi durumu varsayı-

mını kabul edecek olsaydım Mr. Donisthorpe'a vereceğim cevap bu olurdu. Fakat bu varsayımı gerçekten saçma buluyorum. Anarşistler devletin lağvedilmesi için çalışır, ama bununla kastettikleri yalnızca devletin yıkılması değil, Proudhon'un da ifade ettiği gibi ekonomik organizma içinde çözülmesidir. Durum buyken cevaplanması gereken soru, Mr. Donisthorpe'un varsaydığı gibi hangi müdahale yöntem ve araçlarını oluşturmakta haklı olduğumuz değil hâlihazırda var olan hangilerinden öncelikli olarak kurtulmamız gerektiğidir. Buna da Anarşistler kuşkusuz ilk gideceklerin özgür piyasaya en temel biçimde müdahale edenler olduğu ve bunun sonucunda ortaya çıkan ekonomik ve ahlaki değişimlerin geri kalan tüm müdahale biçimleri üzerinde bir rahatlatıcı işlevi göreceği cevabını verir.

“Zorunlu işbirliği istenen bir şey midir?” Zorunlu işbirliği basitçe başkalarının özgürlüğünü ihlal etmenin yollarından biridir ve gönüllü işbirlikçiler buna başvurmakta –yani zorunlu işbirlikçiler olmakta- başka herhangi bir istila biçimine başvurmakla olduklarından daha haklı olmayacaktır.

“O halde birinin bir başkasının kazandığının tadını çıkarmasına olanak sağlayan adaletsizliği nasıl ortadan kaldıracacağız?” Bunun hiçbir şekilde bütünüyle ortadan kaldırılmasını beklemiyorum. Fakat Anarşide, vergi kaçakçılarının keyfini süreceği her bir dolara karşılık

bugün, otoritenin serbest piyasa kurallarını ihlal ederek kendilerine sunduğu özel endüstriyel, ticari ve maddi ayrıcalıklar yoluyla başkalarının kazançlarına sahip olanların bin doların keyfini sürdüğüne inanıyorum.

Benjamin TUCKER

Münferit Bağımsızlık

Düşmanı olan Otorite pek çok farklı biçime giriyor, fakat genel olarak ifade edilecek olursa, düşmanları üç sınıfa ayrılıyor: öncelikle ondan gelişimin hem aracı hem de sonucu olarak nefret edenler; ona açıkça, ciddiyetle, tutarlı biçimde, evrensel olarak karşı koyanlar; ikincisi, ona bir gelişim aracı olarak inandığını iddia edip yalnızca kendi bencilce çıkarlarına hizmet edeceğini düşündükleri ölçüde onu kabul ederek, onu ve nimetlerini dünyanın geri kalanından sakınanlar; üçüncüsü, ona bir gelişim aracı olarak güvenmeyip yalnızca hor görülerek, sınırları ihlal edilerek ve hakaret edilerek elde edilecek bir amaç olarak görenler. Özgürlüğe karşıtlığın bu üç aşaması, neredeyse her düşünce alanında ve insan eyleminde görülür.

gece
kitaplığı

www.gecekitapligi.com

/gecekitapligi

/gecekitap

/gecekitapligi

9 786257 319751